

13+13

TÜRK - İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU AYLIK DERGİSİ

Ekim 1963

Sayı : 8

EKİM

1963

TÜRK - İŞ

Aylık Dergi

TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
YAYIN ORGANI

YIL : 1

SAYI : 8

Fiatı : 250 Kuruş.
Abone Şartları :
1 Yıllık 25.00 Lira
6 Aylık 15.00 Lira

İDARE VE YAZIŞMA ADRESİ : ATATÜRK BULVARI İŞÇİ SİGORTALARI HAN KAT 3 NO. 14
Tel : 12 66 18 - 12 37 67, - ANKARA

Dizildiği ve Basıldığı yer
ŞARK MATBAASI - ANKARA

TÜRK - İŞ

Bu Sayımızda:

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU ADINA
İMTİYAZ SAHİBİ ; TÜRK - İŞ BAŞKANI SEYFİ DEMİRSOY

Genel Yayın Müdürü : **Oktay POYRAZ**
Yazı İşleri Müdürü : **Özer ESMER**
Teknik Sekreter : **Attila ULUDOĞAN**

Türk İş Dergisi Basın Ahlâk Yasasına uymayı kabul etmiştir.

Seyfi DEMİRSOY
Türk-İş Başkanı

KUL RAZI OLMAZ

Şoför arkadaşım geçenlerde «Başkan Amarika'ya gittin, gezdin Memleketimizin halini de biliyorsun, görüşün nedir? Amerika'nın bugünkü haline kaç senede gelebiliriz?» dedi. Sorusunu bir kaç cümle ile cevaplandırmağa çalıştım. Kendisini tatmin edip etmediğimi bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa bu soruya pek çok maruz kaldığımdır.

Milletini kişisel çıkarları olmaksızın seven insanların memleketimizin geri kalmış ülkeler arasında sayılmasından kalpleri sızlamaktadır. Sendika Genel Kurullarım izleyenler Yöneticilerin bu hususunu acı acı dile getirdiklerini tesbit etmişlerdir

Her sahada kalkınmanın. planlı olacağına sendika yöneticileri ittifak halindedirler. plân fikri çıktığı gündenberi, fikrin savunucuları arasmdayız. Biz eldeki ve onu takip edecek beş yıllık kalkınma plânları sayesinde milletimizin yüzünün güleceğine inanıyoruz. Plânın takbikatında gördüğümüz aksaklıkları söyliyerek ilgilileri uyarmağa gayret edeceğiz. Vergi adaletinin, Toprak reformunun sağlanmasının kaçınılmaz bir zaruret olduğunu müdafaadan geri kalmıyacağız. Plân fikrinin zedelenmesine asla göz yummayacağız. Şimdi tatbikat plânları ile yatırımların başladığı ve devam ettiği bir sene için işçi ücretinin garantisi yönünden olduğu kadar yatırımların selâmet selametle sonuçlanması için alınması lâzım gelen bir tedbire işaret edeceğiz.

İhalelerin yapıldığına şahit olmaktayız. ihaleyi yapan idareler şartnamelerle kanunî mecburiyet olarak müteahhitten teminat almayı ihmal etmezler. Fakat işçi ücretlerini garautiye alacak ikinci bir teminat alınmadığı içindir ki, bazı kaptı kaçtı sözden müteahhitlerin işçiye aylarca ücretlerini ödememeleri yüzünden önce projeler zamanında bitirilmemekte ve işçi döktüğü alın teri karşılığını almamasından dolayı hükümet edenlerden istihkaklarını aldırmak için vazifelerini israf ettirmektedir. Doğru dürüst çalışan müteahhitlerin başımızın üzerinde yeri var. Amma işçinin gündeliğine göz dikerek zengin olma sevdalılarını hoş karşılayacak değiliz, peşlerini de bırakmıyacagız.

Son aylarda bu tip müteahhitlere pek çok raslanılmıştır. Alacaklarını almak üzere yüzü aşkm işçi 45 gündür per perişan Ankara sokaklarında. Bir çok daire ve hükümet üyeleri işçinin alacağının formülünü bulmak üzere kaybettikleri saat yekûnu kabarık olmuştur.

Bu kaygı ile diyoruz ki, ihale edilen işlerden çalışacak işçi miktarının ve ücretinin tahmini zor bir iş değildir. İşi alacak insandan hiç olmazsa çalıştırılacak işçi miktarının bir aylık ücretini ihaleye yapan müessesenin garantiye alması şarttır. Bunun kalkınma plânının yatırımla ilgili kısmının hedefe ulaşmasında lüzümludur kanısındayız.

Ayrıca sendikaların işçinin ücretini zamanında alıp almadığını tesbit için nerelerde ihalelerin yapıldığını Konfederasyonumuza bildirilmesinin sağlanmasında isabet olacaktır. Uyarılması bizden.

Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının kurulması fikrini ortaya atanlardan ve «Sefalet olduğu yerde refah tehlikededir» sözünü bu teşkilât Anayasanın koyduran Amerikalı ünlü sendikacı Samuel Gampris'in sözünü mütegallibelerimize hatırlatmak isterim. İşçinin bir kaç ay içinde kazanacakları ile çoluk çocuğunun senesini kıt kanaat gecindirmeyi gaye edinenleri kan kusturmasınlar, buna kul olduğu kadar Allah'da razı olmaz.

İŞÇİLER VE BAKANLAR

OLAYLAR

Türk-İş yöneticileriyle hükûmet üyeleri arasındaki ortak toplantılardan sonuncusu, 16 Ekim 1963 günü, Çalışma Bakanlığı'ma yapıldı. Yeni düzen içinde sendikacılığın gelişimi, idarî htkukî ve malî bakımdan işçi haklarını zedeleyen mevzuatın, Anayasamızın ışığı altında revizyona tâbi tutulması, işçilerimize birçok alanda çeşitli haklar tanınması ile ilgili hususlarda belirlenen 34 maddelik bir gündem üzerinde saatlerce süren görüşmeler, son derece başarılı geçti.

,Toplantıya, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Seyfi Demirsoyun başkanlığındaki 13 kişilik bir işçi yöneticisi grup ile Başbakan Yardımcısı Turman Feyzioğlu, Maliye Ticaret, Adalet, Millî Savunma, Bayındırlık, Tarım, Gümrük ve Tekel, Çalışma ve Sanayi Bakanları, bu bakanlıkların diğer yetkilileri, Devlet Personel Dairesi Başkanı ve bu dairenin uz manları, Dışişleri, Ulaştırma, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı yetkilileri katıldılar.

Gündemde birinci sırayı, hizmet akdinde çalışanlarla, statü hukukuna tâbi olanların, 274 sayılı kanunun uygulanmasındaki durumları işgal ediyordu.

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç İktisadî Devlet Teşekkülü ilet Teşekkülü ile Devlet Teşekkülü arasmda yer alan bazı kurumlarda, 274 sayılı kanuna göre tamamen işçi niteliği taşıyan bazı kişilerin, hizmet akıine göre çalıştırılmadıklarını ve bu sebeple işçilere tanınan haklardan yararlanamadıklarını belirtti.

Bu arada, Nato'ya bağlı iş yerlerinde çalışan işçilerin durumlarına da temas eden işçi temsilcileri, burada, muhatabın Amerikan Hükûmeti olması sebebiyle, işçi alacaklarını icra kanaliyle alınan mahkeme ilâmına rağmen tah sil edemediklerinden bahsettiler. Bu konuda işailerin tamamen haklı olduklarını belirten Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu, Amerikan makamlarıyla bu konuda çeşitli görüşmeler yapıldığını, halen yürürlükteki Amerikan mevzu

atının, buna müsaade etmediğini, Amerikan Hükûmeti'nde de durum dan üzgün olduğunu ve esas üze rinde anlaşıldığını bildirerek, şunları söyledi:

«— Bunun düzeltilmesi lâzım geldiğini, Amerika'lılar bize resmen söylemişlerdir. Hukuklarının özellikleri kendi icra memurları dahi mallarını haczettirmiyor. Bu takdirde, başka devlet ise hiç hac zedemez. Böyle bir durum var. Bu sebeple bu durumu düzelteceğiz ve bir hal çaresi bulacağız diye bi ze bildirdiler.»

Hizmet akdi ve gerçek işçiler

Daha sonra, Türk-İş Genel Sek reteri Halil Tunç, 3656 ve 3659 sayılı kanuna göre hizmet akdiyle le çalıştırılan başodacı, odacı, hademe, bahçıvan, amele, telefoncu, makinist, tamirci, motosikletçi, matbaa operatörü, kâtip gibi işçilerin, aslında 274 sayılı kanuna gö re işçi sayılmaları gerektiğini bildirdi. 3659 ve 3656 sayılı kanunların, bu işçilerin haklarını tam an lamıyla zedelediğini hatırlattı. Hü kûmet üyelerinin bazıları da bu görüşe katıldılar ve idarî sistemin yapısı itibariyle, uygulamada, bu aksaklıkların düzeltilmesinin esaslı bir çalışmayı gerektirdiğini belirttiler. Bu konuda uzun süren sü ren görüşmelerden sonra, ilgili bakanlık temsilcileri, Devlet Personel Dairesi, Devlet Plânlama Müsteşarlığı ve Türk-İş temsilcilerinden kurulacak bir kurulun, ön çalışmalar yapması gerektiği üze rinde grüş birliğine varıldı.

Bu konuda, bakanlar, aşağıda özetlenen ifadeleriyle görüşlerini be lirttiler:

Bayındırlık Bakanı İlyas Seçkin:

«— İstihkakın ödenmesi, izin, hastalık, emeklilik hakları birçok müşkilât çıkardığından, konunun ehemmiyetle tetkikine lüzum vardır.»

Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu: «— Arkadaşlarımızın hakları var. Meselâ, bir şeker fabri kasında işçi durumundaki vatandaşlarımızı nbir kısmı statü hukukuna tâbi iseler, diğer taraftan statü hukukuna tâbidir diye, işçi hukukunun dışına çıkarırlarsa ne olur? Durum budur

Bayındırlık Bakanı İlyas Seçkin: «Toplu sözleşmeye bu hükmü koysanız dahi, bilfarz Divan-ı Muhasebat halen AID'den aldığımız 20 milyon'u tediye ederken bunu kabul etmez. Zira Divan-ı Muhasebatı Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne bağlı olarak iş görür. Bakanlığa bağlı değildir.»

Çalışma Bakanı Bülent Ecevit: «— Personel Dairesi Başkanı arkadaşımız, da alsınlar. Hükümete bir tavsiyede bulunmak için bu mevzuu görüşsünler.»

Personel Dairesi Başkanı: «Biz, esasen bu konuda hazırlığımızı yapıyoruz.»

Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu: «— Burada bunu kapatıyoruz. Bir ricada bulunayım. Türk-İş, yazılı oarak, bu konudaki endişelerinin ne olduğunu bildirsin ler. Statü hukukuna tâbi tutulma şeklinin mahzurlu olduğu haller, bugün ve yarınki tatbikatta ne gi bi mahzurlar doğurabilir? Böyle bir dökümanı lûtfederlerse, bu işimiz çok kolaylaşır.»

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy: — Toplantıyı şimdiden tesbit edelim. Orada yazılı düşüncelerimizi vermekle beraber. şifahî şekilde de üzerinde görüşelim.»

Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu: «— Ne güne olsun? Ka rarımız, en geç gelecek haftanın ilk yarısında.»

Çalışma Bakanı Bülent Ecevit: «— 23 Ekim Çarşamba günü toplantıyı yapalım. Çalışma Bakanlığı bünyesinde Türk-İş'in raporunu da alıp, icap ederse Türk-İş'i çağırmak suretiyle Emekli Sandığı İşçi Sigortaları temsilcileriyle bu mevzuu görüşelim.»

Ve... istenilen alındı

Sonuç, yüzbinlerin istediği şekilde gerçekleşti. Bütün Bakanlıkların gönderdiği müsteşar ve genel müdür seviyesindeki temsilcileri,

Devlet Personel Dairesi'nin Başkan ve uzmanları, İktisadî Devlet Teşekkülleri temsilcileri, Devlet Plânlama Müsteşarlığı yetkilileri Türk-İş'in bu konudaki görüşünün doğruluğunu onayladılar.

Devlet Personel Dairesi yetkilileri, 6311 sayılı kanunun geçici 90 ıncı maddesinin kesinlikle uygulanması konusunda, Hükûmete bir rapor hazırlamakla görevlendirildiler. Böylelikle, işçi niteliğinde olanların tümünün işçi haklarından faydalandırılması yolunda ileri bir adım atılmış oldu.

Söz konusu kanunun geçici 90 ıncı maddesinde aynen şöyle denilmektedir:

«— İş Kanunu'na tâbi iş yerlerinde çalışanlardan işçi niteliğini haiz olanlar, Emekli Sandığı ile ilgilendirilemezler.»

İş mahkemeleri

Daha sonra gündemde yer alan sendikacılığın gelişimi ve devletin bu kanudaki tutumu konusunda görüşmeye geçildi.

Bu konuda, söz alan Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, gündemin birinci maddesi üzerinde şunları söyledi:

«— Birinci madde bütün toplantıların baş tarafında yer alır. Anayasa'da da vardır. Türk sendikacılığının gelişmesine yardımdan ibarettir. Hükûmet temsilcileri, büyük anlayış göstererek, sendikacıların yaptıkları talebi kabul etmiş ve faaliyetlerine yardımcı olmuşlardır. Fakat, bazı bakanlıkların bu müzahereti, (meselâ İçişleri.... tatbik hususunda gösterdikleri tutum, üzüntü vermiştir. Vali ve kaymakamlarımızdan müzaheret görmüyoruz. Dördüncü toplantıda da olduğu gibi, dört deıadır ısrar ettiğimiz halde, bazı bakanlıklar tebligat yapmıyorlar. Hattâ, son zamanlarda bazı işçilerimizin sendikadan ve işten çıkarılmayla tehdit edildikleri de vakidir. Bun-

Çalışma Bakanı Ecevit: Hangi Bakanlıklar? Tesbit ettiniz mi?

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç; Meselâ Bayındırlık, Tekel Bakanlıkları var. Bakanlıkların alt

PLAN VE

Nihayet, toplu pazarlık sistemi ile birlikte demokratik rejim çalışma hayatımıza da girmiş oldu. Yakın bir zamana kadar devletin sosyal politika anlayışına göre tesbit ve tanzim olunan ücretler ve diğer çalışma şartları bundan böyle serbest pazarlıklar gelişip, kapsamı genişledikçe hükümetlerin de ücret ve çalışma şartlarındaki müdahaleleri azalacaktır.

Ancak, yeni girdiğimiz düzen hükümetin siyasi müdahalelerini önlerken, yapacağımız her teşebbüs ve atacağımız her adımda bizi kalkınma plânındaki tespit edilen hedeflere uygun hareket etmek zorunda bıracaktır. Böylelikle yeni gireceğimiz düzende her ne kadar serbest pazarlık imkânına sahip olacaksak ta, karşımızda Türk plânının tespit ettiği hedeflerin bazı ahvalde müdahalesini göreceğiz. Biz, işçiler olarak bu müdahaleye rıza göstermekle beraber, ancak bu müdahalenin tespit edilen hedeflerin maksat ve ruhuna uygun olarak yapılması da en halisane temennimiz olacaktır.

Türk Plâmmn temel prensip ve hedeflerinden biri de sosyal adaletin sağlanmasıdır. Yapılacak müdahaleler bu prensibi zedelemediği müddetçe bizden itibar görecektir.

Türk Plânı asgari ücretler dışında kalan ücretlerin artışlarını verim artışına bağlamıştır. Bu esasında doğru ve bütün dünyaca kabuledilmiş genel bir prensip olmakla beraber, yine plâmn ücretlerle ilgili kısmında ifade edildiği gibi, sosyal adalet ilkelerine uygun bir asgari ücret tesbitinden sonra verim artışına göre ücret yükselişi bir kıymet ifasosyal adalet ilklerine göre tespit edilmeden ücret artışlarını verimlilik artışına bağlamak hiç bir zaman plânın temel prensiplerinden olan sosyal adaletin gerçekleşmesini sağlayamaz.

Yeni gireceğimiz toplu pazarlık sisteminde sendikalarımızın en önemli istekleri ücret artışları olacaktır. Bu bakımdan Türk Plânındaki iki temel prensibi bağdaştıracak bir politika takip etmek zorunluğu ile karşı karşıyayız. Bir taraftan sendikalar ücret isteklerini yaparlarken bu politikayı dikkate almalı, diğer taraftan da hükümetler

ÜCRETLER

Halil TUNÇ

takip edecekleri ücret politikasını enine boyuna müzakere ederek bir neticeye bağlamalıdırlar.

Bugünlerde sendikalarımız bu güne kadar millî gelir artışlarını takip edemeyen ücretlerin arttırılması yolunda toplu pazarlık masasında isteklerde bulunmaktadırlar.

Bu isteklere karşı taraf, insan emeğininR kutsal bir değer taşıdığından habersiz, emeğin karşılığında verilecek ücreti sadece iktisat kanunlarına bağlı basit bir fiyat sayarak emeğin karşılığını yalnız iş piyasasındaki arz ve talep durumuna göre değerlendirmeğe kalkar, çalışmanın taşıması gereken yüksek sosyal ve ahlâki değere kıymet vermezse; ve yine taraflar, hakiki maksatlarını gizleyerek plânın diğer bir temel prensibi «iktisadî hayatta istikrarın bozulmaması» solaganının gölgesine sağımp karşımıza çıkarlarsa, bu ister istemez sendikalarımızı sert tedbirler almağa zorlayacaktır.

Türkiye'de devlet en büyük işveren durumundadır ve bu bakımdan toplu sözleşme müessesesinin işlemeğe başladığı bugünlerde sendikaların ücret artışı istekleri karşısında bir politika tesbit etmek lüzumunu duymalıdır. Tesbit edilecek bu genel politika Türk plânının tesbit ettiği temel prensiplerden olan sosyal adaletin sağlanması yolunda bir görüşe göre hazırlanmalı ve bütün İktisadî Devlet teşebbüslerini kapsamına almalıdır. Eğer şimdiden böyle bir politika tesbit edilmezse toplu sözleşme düzeninde bazı kargaşalıklar ve hiç de arzu edilmeyen grev hareketleriyle karşı karşıya kalınabilir. Nitekim son olarak Bakanlarla yapılan toplantıda bu konunun ciddiyeti Bakanlar tarafından da kabul edilmiştir. Biraz geç kalınmasına rağmen yine de bu politika sür'atle tesbit edilebilir. Hükümet, yeter ki Anayasanın ve plân hedeflerinin maksat ve ruhuna uygun bir ücret politikası tesbit edebilsin.

Plânın temel prensiplerinden biri olan iktisadî hayatta istikrarın sağlanması ve bu istikrarın bozulmaması ve böylelikle plânın başarıya ulaşması, sendika yöneticilerinin en az işçi haklarının korunması kadar canı gönülden arzu ettiği bir husustur.

kademelerine kadar bu genelge yaymlanmıyor. Tarım Bakanlığı'nın genelgesi karşı alt kademe Tarım Bakanlığı istediüi kadar genelge göndersin. Biz buna riayet etmeyeceğiz diye konuşanlar dahi var. Bunların tecziyesini istiyoruz. Diğer taraftan İçişleri Bakanlığı'nda polislerin, bugünkü kanunların ruhuna göre değil de, eski alışkanlıkları dolayısı ile hareketleri görülmektedir. Polis, meselâ Ankara Palas hadisesinde çalışan işçiyi alıp, işbaşından karakola götürmüştür.

Başbakan Yardımcısı Feyzioğlu: İşçiyi işbaşından uzaklaştırmak için kanun işçi mümessilliğine müracaatı şart koşar. Yoksa, Ankara Palas Müdürü, telefonla işyerinden attığını söylüyor. Halbuki evvelâ mümessillik vasfını kaldıracak, sonra da işyerinden çıkaracak. Bu formalitelere riayet edilmiyor. Polis de gelip kolundan tutuyor, karakola götürüyor.» ,

Daha sonra, Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç. eğitim için çeşitli Bakanlık bünyelerinden yurtdışına gönderilen işçi vatandaşların, yur dışında bulunduğu sürece izinli sayılması ve ücretlerin kendisine ödenmesi geıektiğini söyledi ve bu konuyla ilgili olan Ulaştırma, Bayındırlık ve İçişleri Bakanlıklarının durumla ilgilenmeleri gerektiğini ifade etti.

İşçi ücretlerinn ayarlanması konusunda da, uzun uzun görüşüldü.

İşletmelerde masrafı kısarak maliyeti bu şeklde düşürücü ve kâr haddin artırıcı tedbirler alınması ve böylelikle toplu sözleşmelerde belirlenen hakların eksiksiz alınması, işçi ücretlerinin istenin seviyeye yükseltilmesi hususunda görüş birliğine varıldı. Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, bu konuda da şunları söyledi:

«— Kısaca arzedeyim; yeni girdiğimiz düzen, bu şartlar altında bizi bir felâkete götürebilir. Anlaşmayıp, greve başvurursak, hem işçi, hem de memleket zarar görür. Bu zaviyelerden tedbir almalıyız. Sanayi Bakanımızın dediği gibi, Fransa'daki durumu tetkike za-

man yoktur. Ücret akitleri, çalışma şartlarında bir fiat politikası vardır. Meselâ Azot Sanayii'nde istihsal artınca zarar artar. Bunda işçinin hiçbir kabahatı yoktur. Maliyetin muayyen bir kısmını geçmemektedir. Bu güçlükleri yenmeliyiz. Ticaret, Çalışma ve Sanayi Bakanlarından taleplerimiz var. İşçinin ücretlerine muayyen bir zam yapılmasını talep ediyoruz. Bu zam, bir değişiklik yapmıyor. Esasen, hükûmetn politikası bakımından, biz greve gitsek, bu istenmeyen bir iştir. Gitmesek yine sos yal felâkettir. Bu bakımdan, bir hafta zarfında bir prensibe varmalıdır.»

İş mahkemeleri

İş mahkemeleri konusu da, bündemdeki maddele rarasında özel önemi olan bir tanesini teşkil ediyordu. Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, bu konuya temas ederek, şunları söyledi:

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy: «— Birçok mevzularda iş mahkemeleriyle işlerimiz var. Bu dâvalar. 2-3 sene gibi bir müddettir devam ediyor. Bunların adedinin artırılması ve bir de eldeki kanunlara göre dşvalarımızın yürütülmesi için yetkili bir dairenin kurulmasını istiyoruz. Meselâ Temyiz'de 4 üncü Hukuk bakıyor. Halbuki dâvalar 6 ay veya bir sene uzuyor.

Adalet Bakanı Abdülhak Kemal Yörük: Talepler haklı. Yerinde... Yalnız Asliye mahkemeleri, maalesef bütün ilçelere şâmil olarak teşkilât kuramamıştır. Yeni mahkemeler teşkili konusunda bir kanun projesi yaptık. Sevkettik. Kadroları verilirse, her ilçede Asliye Hukuk kurmak mümkün olacaktır. Halen Adliye kadrosu çok dardır. Ve gereken yerlerde iş mahkemesi kurmak için bir yargıç tek lifine imkân yoktur. İnşaallah bu kanun meclisten çıkar ve mesele hallolur. Daha fazla iş mahkemesi kurmak mümkün değildir. Geçen sene İstanbul'da bir mahkeme ihdas ettik. Temyiz'de işlerin uzamasıyla beraber, kanunlara göre dâvaların da muayyen bir müddette çıkması lâzımdır. O da işin çokluğundandır. Bunları düşünüyoruz. Maliye Bakanı /da müşkül durumdadır.»

İşçi ateşelikleri

Daha sonra, Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy tarafından, işçi ateşelikleri konusu üzerinde duruldu. Türk-İş, yurt dışındaki işçilerimizin, bu ateşelikler tarafından kontrolünü, iş şartlarının incelenmesini ve işçilerimizle yakından ilgilenilmesini istiyordu. Bu konu üzerinde gerekli bilgiyi de, Çalışma Bakanı Bülent Ecevit verdi:

«— İşçi ateşeliğine karar veriyoruz. Almanya'da, Belçikalı'ların anlayış göstermesiyle bu ateşelikleri kurmak mümkün olacaktır. Kendileri paralarını verecek, fakat bize bağlı olacaklar ve Türk'ler çalıştıracaklar. Ayda bir memurumuzun Belçika'ya gidip, işçilerle ilgilenmesi mümkün olacak ve bunu programlayacağız. Sendikaları da dahil edeceğiz. Kemal Özer Bbye de rica etsek, bu seyahatlere katılarak, oradaki maden işçileriyle ilgilenmeleri mümkün olacaktır.

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç: — Şimdi bir ön teklif olarak, oradaki işçilerle ilgilenmek üzere bir - iki memurun, devlet tarafından gönderilmesini istedik.

Çalışma Bakanı Bülent Ecevit: — Dışişleri ile görüştük. Temin ettiler. Lâkin kadroları yok. Biz de bu sebeple kanun tasarısı hazırladık. Bu tedbirden başka, İş ve İşçi Bulma Kurumu dışındaki faaliyetlerle o haktan faydalanarak gidebilecekleri nde tedbiri alınacak. Almanya'da bu mesele birkaç ay içinde halledilecek. Belçika'da da dediğim gibi...»

İşçi disiplin cezaları

İşçi disiplin cezalarının bir defaya mahsus olmak üzere affı yolundaki Türk-İş isteği de, gündem de yer alıyordu. Hükûmet üyeleri, iktisadî devlet teşekküllerine bu şekilde bir müdahelede bulunmanın uygun olmayacağını ileri sürdüler. Bu yetkinin doğrudan doğruya genel müdürlerin kendi insiyatifleri ile kullanılması gerektiğini ifade ettiler.

Sonuç olarak, Genel Müdürlere ve iktisadî devlet teşekküllerinin tümüne, işçi disiplin cezalarının bir defaya mahsus olmak üzere affı ile ilgili, ve temenni mahiyetinde bir yazı gönderilmesi karar altına alındı.

«— 27 Mayıs'tan sonra çıkan Taşıt Kanunu var. Devlet, vasıtalarını, hizmetin dışında menediyor. Hakikatte ise, uygulanan sistem, işçilere tatbik edilmiyor. Ankara Bira Fabrikası'nın, Balgat Köyü'nde oturan yüz işçisi var. Bu köye tren, otobüs, araba vesair vasıta yok. Bunların arasında kadın işçiler de var. Son zamanlarda Taşıt Kanunu uygun değildir diye, bunu kaldırıyorlar. Vakıa mahkemede kazanırız. Lâkin, ş mahkemeleri uzuyor. Mer'î bir hale gelmiş bir hakkın devamında fayda mütalâa ediyoruz. Bakanlar Kurulu'ndan, bu işçilerin, hatta ailelerini nnaklinde bakanlarımızın anlayış göstereceklerine inanıyoruz.»

Bunun üzerine, Bayındırlık Bakanı İlyas Seçkin ve Ticaret Bakanı Ahmet Oğuz, devletin bu konuda güç imkânlarla karşı karşıya olduöunu belirtmeğe çalıştılar.

Sonuçta, bu konuda, Türk-İş tarafından kaleme alınacak bir muhtıranın, Çalışma Bakanlığı vasıtasıyla Hükûmete havalesi ve yeni imkânlar araştırılması konusunda görüş birliğine varıldı.

Asgarî ücretler

Asgarî ücretler konusu ise, gündemin, üzerinde önemle durulan bir diğer maddesin teşkil etti.

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, bu konuda da özetle şöyle dedi:

«— Şimdi asgarî ücret konusuna temas edeceğim. Hükûmetin bu konuda bazı tedbirler almasını talep edeceğiz. Asgarî ücret, İş Kanunu'na göre, bölgeler itibariyle etsbit edilen bir ücrettir. Haddini kanun tesbit etmiştir. Bunun dışında, Anayasa'mız'da devlet, çalışanlara, insanlık haysiyetiyle uygun adaletli bir ücret verir diyor. Arkasından, ilk beş yıllık plânda, asgarî ücret genel bir prensip olarak ve ücret artışlarını sosyal adalet ilkesine uygun şekilde iyi e-

le almasına rağmen, tatbikatta böy le olmuyor.

Mevzuatın sarih olması halinde de, gene asgarî ücretler hakikî anlamda değildir. Diğer taraftan, bu asgarî ücretlerde, devlet sektörüyle özel sektör arasında farklar görülmektedir. Bu hal ise, memlekette iki asgarî ücret sisteminin uygulanmasına sebep oluyor. Bugün, bilhassa özel sektörde, kıdem, ehliyet ve sair hususların usulü buna göre değildir. 10 Bin kişinin 7 bini böyledir. Bu da mağduriyetlere sebebiyet veriyor.

Talebimiz şudur: Her ne kadar toplu sözleşmelerle tesbit ediliyorsa da, dünyanın birçok memleketlerinde tesbit edilen kaideler vardır. Biz, asgarî ücret için evvelâ seviyemizi tesbit edeceğiz. Her ne kadar toplu sözleşme ile biz üzerinde duracaksak ta, dünyanın birçok yerlerinde tesbit edilen kaideler vardır. Biz, asgarî ücret için evvelâ seviyemizi tesbit edeceğiz. Her ne kadar 13 sene zarfında asgarî ücrette bir artış olmuşsa da, bu işçiyi tatmin etmez. Bu sebeple asgarî ücreti 36 işkolunda dahi tesbit etmek ve miktarını hükûmetin yükseltmesini istemek durumundayız. Temel asgarî ücret, toplu sözleşmelerde esas olacaktır. Buna ait bir dökümanımız da var. Asgarî ücret şimdilik iki lira olmak yolundadır. Mer'i mevzuatımız da bunu mümkün kılacaktır. Çalışma Bakanlığı 274 ve 275 sayılı kanunlardaki işkolları değil, biz, memleketteki işkollarını nazarı itibare alıyoruz diyor. Bize yardımcı olmasını Çalışma Bakanlığı'ndan talep ediyoruz.»

Turhan Feyzioğulu toplantıya Başkanlık ediyor.

Daha sonra. bu konu üzerinde örnekler verilerek, kabilse, işkollarının daha da azaltılması yolunda imkân araştırılması hususunda görüş birliğine varıldı..

Toplantı, bundan sonra görüşmelerin özünü de kapsayacak bir ortak bildiri kaleme alınarak bitirildi. Ortak bildiriyi aynen yayımlıyoruz.

Bildiri

Bakanlarla İşçi Sendikaları temsilcileri arasında geçen yıldan beri yapılmakta olan toplantıların dördüncüsü 16 ve 17 Ekim günleri Çalışma Bakanlığında yapılmıştır.

Bu toplantıya Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu, Millî Savunma, Adalet, Maliye, Ticaret, Bayındırlık, Tarım, Gümrük ve Tekel, Sanayi ve Çalışma Bakanları ile bu Bakanlıkların diğer yetkilileri ve Devlet Personel Dairesi Başkanı ve dzmanları, Dışişleri Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Turizm ve Tanıtma Bakanlığı yetkilileri ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Seyfi Demirsoy'un Başkanlığında 13 kişilik bir sendikacı heyeti katılmıştır.

Memleketimizdeki Amerikan askerî işyerlerinde çıkan ihtilâflar konusunda hak sahibi işçilerin haklarını izlemede ve sağlamada karşılaştıkları hukukî güçlüklerin giderilmesi için Birleşik Amerika Hükûmeti ile yapılan müzakerelerin son durumu hakkında sendika temsilcilerine bilgi verilmiş ve bu müzakerelerin mümkün olan en sağlam bir şekilde korunmasını temin edecek hukukî formülünü tesbiti sonucunu vereceği izah edilmiştir.

İşçi konutları konusunda devletin sosyal konut politikasını daha önemli kılacak tedbirler alınırken işçi konutları yapımı için İşçi sigortaları Kurumunda biriken li tedbirlere başvurulması ve bunun için Hükûmetle sendikaların gereken işbirliğini yapmaları konusunda görüş birlğine varılmıştır.

İşçi eğitimini daha yeterli kı' mak için Hükûmetin ve İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun karar ve hazırlıkları toplantıda izah edilmiş ve bu eğitim faaliyetinin başarısın da ve verimliliği artırmasında sendikalarla yakın işbirliğinin faydaları üzerinde durularak Hükûmetin bu husustaki karar ve hazırlıkları hakkında izahat verilmiştir.

Yurt dışındaki işçilerimizin durumu ile ilgili olarak Türk-İş'in görüş ve tavsiyeleri tesbit edilmiş ve Hükûmetin bu konuda daha geniş faaliyet göstermek üzere aldığı kararlar izah edilmiştir. Bu arada bu maksatla yurt dışındaki işçilerimizle ilgilenmek üzere geniş bir teşkilât kurulması için Çalışma Bakanlığının yaptığı hazırlık izah edilmiştir.

Girdiğimiz yeni çalşma düzeninde Anayasa'nın ve Hükûmet Programının da gerektirdiği ölçüde sendikalarla daha yakın iş birliği yapılması bakımından Hükûmetin olumlu davranışının her kademede tatbiki ile ilgili olarak alınacak tedbirler üzerinde görüş birliğine varılmıştır.

Yapı işlerinde yer yer işçi ücretlerinin ödenmesinde görülen aksaklıkların giderilmesi için Hükûmetin mümkün olan her tedbiri almaya karar| olduğu tesbit edilmiştir.

Güdemdeki diğer konular üzerinde de gerekli kararlar alndıktan sonra bugün saat 13 de toplantı dağılmıştır

Bakanlarve İşciler toplantı halinde

Asgarî ücretlerin uygulanmasındaki aksaklıkları giderecek tedbirler üzerinde görüş birliğine varılmış ve tasarısı hazırlanmış bulunan yeni İş Kanunu ile Asgarî ücret tesbit mekanizmasına daha verimli bir şekil verilinciye kadar bugünkü sistemin sür'atlendirilmesi ve daha yeterli kılınması için alınabilecek idarî tedbirler üzerinde çalışmalar yapılmasıı karara bağlanmıştır.

İşlenmemiş tütün ihracının, Türkiye'de daha geniş iş sahası açmak üzere önlenmesi konusunda sendikacıların ıİahatı dinlenmiş ve Ticaret Bakanlığının bu konuda yeni bir çalışma yapacağı tesbit edilmiştir.

Almanyada Türk İşçileri

Ordu (A.P.) Milletvekili Şadi Pehlivanoğlu Millet Meclisinde gündem dışı söz alarak, Almanya'da çalışan 40.000 Türk işçisi ile ilgili bir konuşma yapmıştır. Konuşmasında, yurt dışına çıkışlarından sonra hükümetin işçilerimizle ilgilenmediğini belirtmiş ve Almanya'da yalnız bir tane Çalışma Bakanlığı temsilcisini bulunduğunu, bunun ihtiyaca cevap vermediğini söylemiş, işçilerin kesif olduğu şehirlerde Çalışma Ateşeliği bürolarının bulunması lâzım geldiğini ifade etmiştir.

Şadi Pehlivanoğlu'nun konuşmasını aşağıda aynen veriyoruz:

Muhterem arkadaşlar, Yüksek Meclisinizin hassasiyetle ilgileneceğine emin olduğum bir meseleyi huzurunuza getirmeği, zaruri addettim.

Bu vesileyle bir kaç kıymetli dakikanızı işgal edeceğimden dolayı peşinen özür dilerim.

B ugün başta Almanya olmak üzere bir çok Avrupa memleketlerinde 40.000 mütecaviz Türk İşçisi bulunmakta ve binlerce taliple arasında Çalışma Vekâletinin delaletiyle asgari her ay 2000 işçi yurt dışına çıkmaktadır. Elbetteki, bu akımı yanlız Avrupalılaşmak iştiyakına bağlamak mümkün değildir.

Bu arada hayretimi mucip alan bir hususu arz etmeden geçemeyeceğim. Plâncılar memleketimizin kalkınmasını temin edecek olan plânı yaparlarken, esas ittihaz ettikleri ana unsurlarda en mühimmi olarak sanayi sahasındaki insan gücünü artırılmasını derpiş etmişlerdir. Genç plâncıların harikalığı şimdiden meydana çıkmış olacak ki, henüz altı aylık bir tatbikat dahi neticelenmeden, Türkiyemiz, sanayiye lâzım olan insan gücünü şimdiden Avrupa Pazarlarına ihraç etmeğe başlamıştır. Elbetteki bu gerçek şakaya tahammül etmiyecek kadar acıdır. Meselenin bu veçhesine hükümetin hiç bir tedbir veya ilgisine şimdiye kadar şahit olmadım.

Asıl benim arz etmek istediğim, başka bir husustur. Yadellere giden bu on binlerce vatandaşımızın Avrupadaki durum ve mâruz kaldıkları şartlar gerek hükümetimizi gerekse yüksek meclisinizi elbetteki yakinen alâkadar eder bir husustur. Maalesef Avrupanın 4 köşesine dağılmış olan. 40.000 ni mütecaviz vatandaşımıza karşı hükümet tamamen bigâne bir tavır takınmakta Avrupaya gönderdiği bir Çalışma Bakanlığı temsilcisiyle yetinmektedir. Takdir buyurulur ki gönderilen bu bir kişi gönül

tesellisinden başka hiç bir ihtiyaca cevap vermeğe maddeten muktedir olamıyacaktır.

Halbuki bu binlerce işçi vatan daşımız bambaşka bir muhitle kar şı karşıya kaldıklarından her türlü maddi ve fikri tesirlere karşı gayet hassastırlar.

Yabancı işverenlerin bu işçi vatandaşlarımıza karşı takındıkları tavır dikkatle takip edilmeğe değer bir husustur. Nitekim işverenlerin bizim işçilere daha az ücret vermekte oldukları ve en ağır işleri tahmin ettikleri benim gibi sizlerinde kulağına gelen şikâyetler arasındadır.

Gidenlerin ekserisi Sanat okulu ve sanat koluna mensup teknik elemanlardır.

Memleketimizin teknik elemanlara ve mütehassis işçilere olan ihtiyaçları meydanda iken ve plân bunların yetiştirilmeleri için gayret gösterirken elimizde mevcut olanlarının da kaçmaları, bu hususten yürekler acısıdır.

İşçilerin bulundukları memleketin sigortalarından faydalanmaları hükümetin teşebbüsüne rağmen henüz sağlanmamıştır. Böylece büyük bir döviz kaybına sebebiyet vermektedir. Bu ayarlanma bir an önce behemehal yapılmalıdır.

Paralarını Türkiyeye döviz olarak sokmak için serbest borsa üzerinden muamele görmelidir. Ve kolaylık sağlanmalıdır. Resmi kur 225 serbest 315.

Yaptığım tahkik neticesinde ve bizzat Alman işveren firmalarının bazı mümessilleriyle temas etmemle bir hususu tespit etmiş bulunmaktayım Beynelmilel Komünizm başka bir muhitte intibak edebilme haletiruhiyesinin arz ettiği hususiyetlerden istifade ederek, propagandasını bu yadeldeki vatandaşlarımıza teksif etmiş bulunmaktadır. Budapeşte Radyosu bilhassa işçilerimizin istirahat ettiği saatlarda Türkçe neşriyat yapmakta ve çaldığı Türkçe şarkılar arasında sahte mektuplarla komünizm propagandasını aşılamağa gayret etmektedir.

Peşinen şu hususu arzetmek isterim ki, Türk İşçisi bu propagandalara karşı tamamen milli hassasiyetini ve şahsiyetini muhafaza etmektedir.

Öz Türkçemiz

Atatürk'ün buyruğu ile 1937 de başlayan Türkçe terimler kullanma çabası, çok kereler pazı gerici çevrelerin kökleşmiş alışkanlıklarından kurtulmak istememeleri sonucu istenilen başarıya ulaşamamıştır.

Yeni Türkçe. başlangıcı Tanzimata dayanan bir tarihî gelişmenin meyveleridir. Hukuk terimlerinin Türkçeleşmesi de bu gelişmenin bir halkasından başka bir şey değildir. Bu sebeple dildeki bu gerici hareket de başarısızlığa mahkumdu.

Bugüne kadar bazı bilim dallarında Türkçe terimlerin çok güzel geliştiği görülmektedir.

Resmî dil, özellikle kanun dili yazı dilinin yeniliğe karşı en çok direnen bir köşesi olmaktadır. Birinci Cumhuriyetin ilk yıllarından beri Öztürkçemiz sadeleşmeye başladı. Ancak bunun ileri gitmesi için bir koşul daha vardı «Kanun koyan» yeni dili benimsemeliydi. Kanun koyan bütün Türkçe terimleri koymalıydı. 1945 teki Anayasa ve Meclis İçtüzüğünün Türkçeleştirilmesi ile 1961 Anayasa'sı bunun en güzel örneklerindendir.

Biz bu köşemizde, Sendikacılar ile İşçilerin günlük hayatlarında en çok kullandıkları kelimelerin Türkçe karşıtlarını vereceğiz.

Bu çabamızda yardımlarını esirgemeyen Türk Dil Kurumu'na teşekkül ederiz.

İcra .... **YÜRÜTME**
İcra Heyeti ... **YÜRÜTME KURULU**
İdare .... **YÖNETİM**
İdare heyeti .. **YÖNETİM KURULU**
Murakabe ...... **DENETİM**
İdareci .... **YÖNETİCİ**
Âza .... **ÜYE**
Teşkilât .... **KURULUŞ veya ÖRGÜT**
Teşkilâtlanma . **ÖRGÜTLEME**
İbra .... **AKLAMAK (Temize çıkmak**
İbra edilmesi . **AKLANMASI**
Nizamname .... **TÜZÜK**
Fark .... **AYRIM**
Hükmî Şahıs .. **TÜZEL KİŞİ**
Acele .... **İVEDİ**
Adem-i itimat . **GÜVENSİZLİK**
Alâka .... **İLGİ**
Amme .... **KAMU**
Arzetmek .... **SUNMAK**
Cins .... **TÜR**
Bilumum .... **BÜTÜN veya TÜM**
Beynelmilel .... **ULUSLARARASI**
Millet .... **ULUS**
Memleket ...... **ÜLKE**
Celse .... **OTURUM**
İn'ikat .... **BİRLEŞİM**

ya'da, Alman İşverenleri arasında ve diğer memleketlere mensup işçiler arasında takdir ve hayranlığa vesile verdiğini tesbit etmiş bulunmaktayım. Yalnız yadeldeki bu vatandaşlarımız Anavatana büyük bir hasret duymaktadırlar. Ruhr havzasındaki bir şirketin Türk işçilerine Türkiyeye ait bir film göstermesi üzerine film seyreden Türk İşçileri, filmi gösteren zatı omuzlar üzerinde taşımışlar ve aralarında topladıkları paralarla kendilerine ziyafet vermişlerdir.

Ankara Radyosunun bu işçi vatandaşlarımız için yapmış olduğu kısa dalga neşriyatı, maalesef parazitlere boğulmakta ve dinlememektedir. Alman hükümeti bütün bu ihtiyaçları nazarı itibara alarak bazı önleyici tedbirlere tevessül etmiştir.

Alman Radyosu 15 dakikalık bir Türkçe haber saati ihdas etmiştir.

Bütün bunlar, kifayetsiz olup Hükümetin müsmir alâkasına ihtiyaç gösterdiği bedihidir. Bendenizin bazı tavsiyeleri olacaktır. Bunlar arasında Türk Hükümeti Bakanlıklararasında teşkil edeceği bir mütehassıs heyeti bu işin organizasyonu için tavzif etmelidir.

Avrupadaki işçi vatandaşlarımıza gazete kitap gönderilmeli, mensup oldukları bölgelerden haberler tesbit edip ulaştırmalıdır.

Ayrıca yerli filimlerimizi göstermek için gerekli tertibatı almalıdır.

Memleket haberlerini bantlara alıp Almanyaya gönderdiği takdirde fabrikalar bu bantları yaymaya amadedirler. Bu bantlarda Budapeşte Radyosunun ve diğer Kızıl Radyoların yaptıkları propagandaları önleyici hususların bulunması da şayanı tavsiyedir. Ayrıca, Alman Radyosunda daha geniş, daha uzun neşriyat imkânları elde etmek de mümkündür.

Ümit ederim ki, Hükümet bu ikazımız üzerine bu mevzudaki, ataletinden sıyrılacak ve lüzumlu tedbirleri bir an önce ittihaz edecektir. Hürmetlerimle.

iktisadi kalkınmada **sendikaların rolü** ve OECD'nin görevleri

Geçen son birkaç sene zarfında sanayileşmiş ve kalkınmış milletler çok daha fazla müreffeh bir duruma gelmişlerdir. Bunların hadartları ile daha az gelişmiş memleketlerin hayat standartları arasındaki uçurum daha da artmıştır. Daha zengin ve kalkınmış memleketler tarafından yapılan bazı diğer gayretlere rağmen dünya sefaleti meselesi hususunda nisbeten tahdit edilmiş neticeler elde edilmiştir.

Pek çoğu bu teşkilâtın üyesi olan zengin memleketlerin iktisaden kuvvetlenmiş olmaları, kendilerine, fakir memleketlere yardım hususunda büyük bir imkân vermiş ve mesuliyetlerini de arttırmıştır. Bu önümüzdeki on sene içinde üyelerimizin müşterek istihsallerini yüzde elli artırmaları hususu, umumî hedef olarak bellenmiş bulunmaktadır. Kendileri her geçen gün birazdaha zengin olurlarken, üyelerimizin az gelişmiş memleketlere daha fazla kaynaklar transfer etmeleri lâzımdır ve edeceklerdi. Teşkilâtımız kendi azaları içersinde kalkınamamış olan üyelerine senelerden beri yardım yapılmasını temin etmiş bulunmaktadır. Kendisine üye olmayan memleketler içinde çok daha büyük ve daha tesirli yardım çabaları sarfetmekte olması, mesuliyetini bir kat daha arttırmıştır.

Mesele sadece malîyardım seferberliğine daha fazla iştirak sağlamak değil, aynı zamanda üye memleketlerimize bütün yardım programlarını daha müessir olmalarını temin maksadıyla tekrar gözden geçirilmesi meselesidir di. Bu, muhtemelen şimdiye kadar mevcut olan yardım tasavvurlarının esasında değiştirilmesi ve az gelişmiş memleketlerin yararına umumî bir kampanya açıklaması manâsını ifade eder. Üye hükümetler bu sonuca varmak üzere beraberçalışmaya hazır olduklarını göstermişlerdir.Onlaraynı zamanda iddiacı ve yapıcı gayretler yapılmasının lüzumlu olduğunu düşünebilen efkâri umumiye tarafından desteklenmek ihtiyacındadırlar. Sendikalar insan gücü problemelrinin halli için lüzümlu olduğubilinen yardımı yapabilecek ve genel olarak bu gibi meseleler hususunda efkârı umumiye ve hükümetler üzerinde müessir olan yolunda ehemmiyetli rol oynayabilecek bir durumda bulunmaktadır.

OECD'NİN GÖREVLERİ

Buteşkilâtın başlıca görevi, bir yandan Kuzey Amerika ile Avrupa'nın sanayileşmiş memleketleri arasında muhtelif lüzümlu hususlardaki münasebetleri kaplıyacak ve diğer taraftan az gelişmiş dünya ilgiliolarak gelişmeyi sağlamak için, iyi hazırlanmış ve gayet iyi bellenmiş bir politika yolunda çalışmaktır. Yıllık yardımın tekrar gözden geçirilmesi hususunnun bu yolda, ilk ağızda, her yerde organize edilmesi, bu iştikamette atılan mühim adımlardan birisini teşkil ediyor. Bu ; gelişmenin düşük dereceleri için yeni çareler bulma hususunda araştırma yapmak ve buçarelere başvurulurken takip edilecek metodları ve geçmişte yapılan hataların gayet tarafsızca kıymetlendirilmesini yapmak şeklinde tezahür edecek, devamlı bir ameliye olacaktır.

Yardımın şimdiki durumu hem malî ve hem de teknik yönden elverişsizdir. Üye memleketler iştiraklarını arttırmakiçin çaba sarfetmek durumundadırlar. Teşkilâtın, görevi artmış durumda olan yükün makûl bir şekilde paylaşılmasını ve bu yardımın devamlı bir şekle bağlanmasını temin etmektir.

Aynı zamanda bir bu yardımın az gelişmiş memleketlerin kapasitelerine göre ve ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde sağlandığ hususunda da emin olarak mecburiyetindeyiz. Yabancı hususî sermaye bu gibi gelişmiş memleketlerde hususiyetle sanayinin temellerini kurmak ve çok fazla ihtiyaç hissedilen iş imkanları sağlamak bakımından bu memleketlerin ekonomik gelişmelerinde ehemmiyetli bir rol oynamışlardır. Bu yatırımları tahrik etmek için bazı vergi teşvik ve teminat tasavvurları hususunda tedbirler almayı isteriz. Fakat yanlızca hususî sermaye kâfi değildir. Bu memleketlerin özellikle eğer desteklenmiyen bir dış borç yükünün altında bırakılmak istenmiyorsa, eserli bir iktisadî enfrastrüktür ve finansmanı kolay şartlara bağlanmak suretiyle umumî kaynaklardan sağlanacak sosyal yatırımlaraihtiyacı olacaktır.

Teşkilâtımıza üye olan memleketler ; daha fazla yardım bağışlarında bulunduktan başka şimdi umumî borçlar üzerinde çok düşük faiz koymak ve bunların ödenmesini daha uzun devreler içinde taksite bağlamak hususlarında çaba göstermektedirler. Bu ilerlemelerin muhafaza edilmesi lâzımdır. Büyük bir miktar yardım şimdi bağış yapan memleketlerden alınan hizmet ve mala bağlı olarak temin edilmiş bulunmaktadır. Gelecek alıcıların en ucuz pazarlardan satın alma fırsatını verecek çok daha fazla kayıtlanmamış bir yardımın sağlanması hususu gercekten önemlidir. Gelişmiş memleketlerin, normal faiz belgeleri vasıtasıyla veyadaha büyük ihracat yapmak yoluyla, ticarî kazanç teminatı olmaksızın, gelişmemiş memleketlere yardım yolunda fazla malî iştirakler yapmalarının gerektiği hususunu kabul etmeye kendilerini hazırlamaları zorunluğu vardır.

Kalkındırma çabaları içersinde batının tecrübe ve tekniğinin seferbey edilmesi hususunda da çok daha büyük gayretler yapılması icabeder. İçinde bulunduğumuz bu devrede biz, bizim daha az gelişmiş üye memleketlerimize birçok yollarla teknik yardım sağlıyoruz. Aynı zamanda teknik yardım vasıtaları hususunda birçok pratik tecrübeler edinmek imkânını bulduk. Keza az gelişmiş dünya içersinde, bizim gelişmiş üyelerimizin yaptıkları teknik yardım çabalarını gözden geçirmek gibi bir görevi yerine getirmeye başlamış bulunuyoruz. Gelişmiş ve az gelişmiş memleketler arasındaki teması temin için bir mihrak noktası gibi hareket eden OECD Kalkınma Merkezinin kurulması ile bu yolda bir hayli ilerlemek kaydedilmiş oldu.

Ticarî sahada ; kabuledilmesi lâzmdır ki, hernekadar birçok az gelişmiş memleket, muayyen bir zaman için, kendi ham maddelerinin ihracatını yapmağa çokca baglı kalacaksa da, bunların aynı zaman da kendi mamûl mallarını ihraç etmeleri için bazı pazarlar bulmaları gerekecektir. Bu mamûl eşyaların çoğunun basitce ve yerli ham maddelerden istihsal edilmiş, dahaçalışma ihtiva eden şeyler olacagı malûmdur. Eğer halihazırda gelişmiş bulunan memleketler, bu gibi mallara bir pazar sağlamak isterlerse, bu, kendi kurulmuş sanayilerinde bir sıkışma ve mevcut ticarî örneklerde bir sıkıntı doğuracaktır. Şunu da temin etmek isteriz ki, kalkınmamış memleketlerin hem başlıca istihsalleri hem de mamûlleri ihracını sağlamak maksadıyla uygun ve makul pazar şartları bulma yolunda, şimdi gelişmiş memleketlerin ticarî münasebetler üzerinde bir hayli karışık müzakereler devam etmektedir.

SENDİKALAR NE YAPABİLİRLER?

Eğer gelişmiş memleketlerdeki sendikalar, bu yeni ve daha da birleştirici yardım gayretlerini eskisinden fazla iştirak etmek durumunda iseler, halledilmesi gereken birçok teşkilât işleri onları beklemektedir. Bu, kendilerini toplu olarak bu yardıma iştirak etmeyehazırlanmaktan, bu hususta kendi hükümleri ile işbirliği yapmak suretiyle gayret göstermeye kadar herşeyi ihtiva edebilir. Acıktır ki, gelişmemiş memleketler ile kurulacak, daha organize, sürekli temellere dayanan ve muntazam temasların bu memleketlerin özel ihtiyac ve problemlerinin daha iyi anlaşılabılmesi yönünden, bu dereceye kadar ileriye gitmek lâzım geleceği hususunun nazarı dikkate alınmasına ihtiyaç duyulacaktır. Takib eden paragraflarda, sendikaların özel alâkaları bulunacak önemli sahalara işaret edilmiştir.

Gelişmemiş memleketlere daha fazla yardım sağlıyabilmek maksadıyla efkârı umumiyenin bazı malî fedakârlıklarda bulunulması icabettiği hususunda hazırlanması yönünden yapılacak bir hayli mühim iş vardır. Kabul edilmesi lâzımdır ki, doğrudan doğruya ticarî mülahazalar birçok hallerde bu hususlarda pek kabili tatbik değildir ve özellikle daha fazla malî desteğin, ihracat siparişlerini arttırmaya sebep teşkil edecek yegâne yoldur denemez. Yardımın arttırılması, bazı hallerde, daha yüksek vergi yükünün artması ve yerli istihlâk veya yatırımın ön plâna geçmesi sonuçlar verebilir.

Çalışma teşkilâtlarının, tecrübeli kimseleri öğretim için bumemleketlere göndermekveya onlardan bazı kimseleri kendi memleketlerine getirerek eğitmek suretiyledaha fakir memleketlerin kalkınma çabalarına devamlı ve muntazam bir şekilde iştirak etmeye arzulu olmaları icabedecektir. Bu teşkilâtların ellerinde bu sahalarda çalışabilecek, yüksek kaliteli insanlar bulunmaktadır. Bu, bir yandan, şahıslar tarafından temin edilebilerek bir husus olmakla bereber, aynı zamanda geri kalmış memleketler ile gelişmiş memleketler arasında organize edilmiş bir hareketidir de. Çoğu zaman, en azından yardım edilen memleket bakmından, bu yardımların hükümetler ile sıkı bir teşriki mesaiçerçevesi içinde yapılması lüzumludur. Batı çalışma tekniğinin, kalkınmamış memleketlerde, aşina olmadıkları bazı şartlarla karşılaşmaları ihtimalı olduğunu ve hattâ bazan aivstb görememe gibi birşeyle karşılaşmanın mümkün olabileceğini gözönünde bulundurması icabeder.

Son olarak kalkınmamış ülkelerin ticarî meseleleri hakkında gerçek bir anlayış göstermek lâzımdır diyebiliriz. Bu memleketlerden gittikçe artan bir ithal çıkışı kabul edilmesi ve bu ithalâtla uzlaştırmayı temin etmek maksadıyla yerli ekonomide ayarlamalar yapılmalıdır. Ançak, daha zengin memleketler insan gücü ve kaynaklarını bir endüstriden bir diğerine aktarmak imkânını bulabileceklerdir. Şüphesiz işçi ve sanayiciler bu yeni faaliyetlere intikal ederken resmen yardım görecek ve yol gösterilecektir. Fakat yine şurası muhakkak ki, gelişen memleketlerin istihsalinin artması dolayısıyla, eğer halâ oldukca sınırlı iseler, tehdit edilme durumunda bulunan eski sanayileri içinde yürümeye çalışanlar böyle aynı zamanda bir koruyucu muameleye tâbi tutulmayacaklardır.

Orhan TUNA

KESSLER HOCANIN ÖLÜMÜ

Bundan kısa bir müddet önce, Batı Almanya'dan gelen bir "kara haber", muhterem ve faziletli Kessler hocamızın vefat ettiğini bildiriyordu. Gerçi uzun zamandanberi kronik bir kalp hastalığından muztarip bulunan, yaşı da bir hayli ilerlemiş olan hocamızın ölümü bir süpriz teşkil etmemekle beraber, ne de olsa ölüm çok sevilen ve sayılan insanlar için, hususiyle Kessler gibi bütün ömrü, hiç bir zaman sonu gelmiyecek çırpıntılı, şiddetli, çetin ve fırtınalı mücadelelerle geçmiş bir şahsiyet için, kendisine bütün kalpleriyle ıvazsız ve garazsız şekilde bağlı olanlar ve merhumdan her şeyden önce bir nebze dahi olsa ahlâk, fazilet, dığergâmlık ve insanlık dersi almış bulunanlar tarafından, hiç bir zaman akla getirilmek istenmeyen nahoş bir akibet idi. Her halde bütün hayatını, ikbal ve saadetini hürriyet ve insanlık mücadelesi uğruna feda etmeyip, bir çok meslekdaşları gibi bir kenarda durup oturacak karakterde yaratılsa idi, hocamız bu yolda feda ettiği "kalb" ini korur ve daha uzun yıllar yaşayabilirdi. Ancak Kessler, kendisini uzaktan veya yakından tanıyanların da bildiği gibi, bu yaradılışta bir insan değildi. Küçük yaşlarda bulunan dört çocuğunu ve refikasını, icabında pek karanlık bir geleceğe terk etmeği göze alarak, amansız bir dikta rejimine karşı mücadeleye girişmek, ancak ve ancak Kessler ve maalesef pek az emsâline yaraşan bir "hayat yolu" idi.

Kessler hoca 1951 yılı başlarında yurdumuzdan ayrıldıktan sonra, "vatanda ölmek" kaygusiyle memleketine dönmüş ve 1958 senesine kadar Göttingen Üniversitesinde hocalık yapmıştır. Bu müddet içinde bir çok defalar ağır şekilde hastalanmış, hayatından bütün ümitlerin kesildiği anlar olmuş, ancak 1958 den sonra ilmî faaliyetine son vererek, kat'i ve nihaî istirahata çekilmesi zarureti hissedilmişti. İşte 1958 den beri Kassel şehrindeki "ihtiyarlar evi" ne göç etmesi ve mutlak surette münzevî bir hayat sürmesi böyle bir mecburiyetin neticesi olmuştur. Bu yıllar zarfında Iktisat Fakültesinin kadirşinas mensupları kendisini, bütün masrafları Üniversitece karşılanmak suretiyle, bir kaç konferans vermek ve seminer yapmak maksadiyle, Türkiye'ye dâvet etmişlerse de, sıhhi sebepler yüzünden hocamız bu kalpten gelen israrlı dâvetlere maalesef icabet edememiş, ancak "unutulmamış" olması, kendisini sonsuz derecede sevindirmiş ve her vesile ile bu memnuniyetini izhartmiştir.

Kessler hocanın vefatı münasebetiyle Türk-İş'in vefakâr ve kadirbilir idarecilerine, hocanın Türkiye'deki en yakini, talebesi ve mesai arkadaşı sıfatiyle gönülden teşekkür etmek isterim. Hatta bu şükran ifadesini merhumun aziz ruhu adına yapmaktan da ayrıca büyük bir zevk duyarım. Filhakika daima "şövalye halk" olarak vasıflandırdığı Türk milletinin sendikacı evlâtları, Kesslerin müstesna rehberliğini unutmamışlar ve unutmayacaklardır. Zira Kessler, aşağıda bu küçük yazının hacmi nisbetinde ifadeye çalışacağımız gibi, yurdumuzda sendikacılık hareketlerinin, kooperatifçilik cereyanlarının, kendi kendine yardım rejiminin doğup yerleşmesinden yorulmak bilmez bir gayretle çalışmış, resmî

ve şeklî vazifelerinin pek çok dışına çıkarak, bütün vaktini bu hareketlere rehberlik edecek insanların yetişmesine harcamış, bu hususta hiç bir şahıs ve teşekkülden en küçük bir maddî karşılık beklememiştir. Günün birinde, 1949 yılı başlarında, kendisine bir "işveren sendikası" nın kurulması hususunda ilmî yardım için ricaya gelen yetkili bir temsilci, bu iş için talep edilecek ücreti sorduğu zaman, hocamızın yerinden fırlayarak bu teklifi yapana nasıl hakaret ettiğine ve "bu dünyada her işin para ile mi yapılacağını sanıyorsunuz" hitabiyle ziyaretciyi koğduğuna bu satırların muharriri bizzat şahit olmuştur.

Şimdi de biraz merhum ve muhterem hocamızın biyoğrafisinden bahsedelim.

Prof. Kessler 16.8.1963 tarihinde Batı Almanya'nın Kassel şehrinde bir ihtiyarlar evinde vefat etmiştir. Kendisi bir kaç gün daha yaşasa idi, 24 Ağustos 1963 de, sekseninci doğum yılını idrak edecekti.

Prof. Kessler 24.8.1883 tarihinde Şarkî Prusyanın küçük bir kasabası olan Wilmsdofr'da doğmuş, 1901 - 1907 yıllarında Berlin ve Leipzig Üniversitelerinde yüksek tahsilini yapmış, bir çok ilmî ve idarî faaliyetleri müteakip, 1912 de Jena Üniversitesine Iktisat Profesörü seçilmiş, 1927 de Leipzig Üniversitesinden vaki dâvet üzerine buraya nakletmiş ve 1933 yılına kadar bu Üniversitede hocalığa devam etmiştir.

1933 senesinde Almanya'da Nasyonal Sosyalist Işçi Partisi'nin iktidara gelmesini müteakip, artık muhterem hocamız için vatanında barınmak ve çalışmak imkânı kalmamıştır. Yahudilik uzaktan ve yakından hiç bir alâkası olmamasın rağmen, bu partiye karşı giriştiği şiddetli mücadele, 1933 den sonra, umumiyetle hürriyetsiz yaşayamayan ve yaşamak istemeyen bir çok Alman vatandaşı gibi, Kesslerin de kara listede yer almasına, şiddetli ve hiddetli takiplerin mevzuunu teşkil etmesine yol açmış, hattâ zaman zaman zindan hayatı yaşamıştır. "Hayat yolum" adlı yazısında bu hâdiseleri bizzat kıymetli hocamızın ağzından dinleyelim : Burada sadece hayatımın dış aleminden bahsetmek isterim. Iç alemimin kısmen tatlı, fakat büyük bir ekseriyeti ızdırap dolu kısımları örtülü kalacaktır. Esasen iç âlemimizi kaplıyan örtüyü kaldırmak sadece şairlere yaraşır.

". . . . . 1929 yılından itibaren başlıyarak gitikçe şiddetini artıran Milletlerarası ekonomik kriz, Birinci Cihan Harbi sonunda mağlup olan ve o zamandan beri yarı kötürüm halde sürüklenen Almanya'da yedi milyon işsizin doğmasına sebep olmuştur. Büyük bankalar ve malî müesseseler iflâs ediyor, ümitsizlikten bir çok kimseler kısmen komünist, kısmen de sosyalist sıfatına rağmen, sosyalizmle hiç bir alâkası olmayan, Nasyonal Sosyalist cereyana itibar etmek suretiyle kendilerini siyasi radikalizmin kucağına atıyordu. Münevver Alman vatanseverleri ise halkın bu şekilde radikalleştirilmesine karşı amansız bir savaşa başlamış bulunuyorlardı. Ben de bu yoldaki mücadelelere katıldım. Hattâ Hitler rejimi aleyhindeki "mücahede ve kalkınma" adlı son kitabı ben yazdım, ayrıca Almanların Hitler'e inanmamalarını bir çok kerreler hatırlatım. Bunun üzerine Leipzig Üniversitesindeki vazifeme son verildi. Hürriyet, hukuk ve adalet uğruna mücadele ettiğinden dolayı, zalim ve gaddar insanların eline geçmiş olan rejim tarafından kürsüsünden atılan ilk Alman Profesörü ben oldum. Mesele bununla da bitmedi. Mahkemesiz ve dâvasız hapsedildim. Hemşehrim olan o zamanki Cumhur Başkanı Hindenburg'un delâletiyle tahliye olundum. Fakat Hindenburg'un vefatından sonra yeni yeni kurulmakta olan temerküz kamplarından birine sevkim için tekrar aranmağa başlandım. Aylarca izimi belli etmeden Almanya içinde dolaştım. Nihayet Türk hariciyesinin müdahalesiyle çıkış müsaadesi aldım ve 1933 yılı Aralık ayında ailemle birlikte Türkiye'ye geldim. Bu itibarla asîl ve şövalye Türk halkına, bana tekrar Ilmî faaliyet imkânını vermiş olmasından dolayı ilelebet minnettar kalacağım...

Filhakika 1933 Üniversite reformu neticesinde elliyi mütecaviz yabancı ilim adamı ile birlikte Kessler de Türkiye'ye gelmiş ve 1951 yılı İlkbaharına kadar Yurdumuzda ilmî faaliyetlerin yayılması hususunda gerçekten yorulmak bilmez bir gayretle çalışmıştır. Bu arada hemen ilâve etmek lâzımdır ki, pek az ilim adamı Kessler gibi resmî vazife ve mükellefiyetlerinin dışına taşmış, memleketin ve halkın meseleleriyle uğraşmış, Yurdumuzu baştan başa dolaşarak benimsemiştir. Aslında doktrinci bir ilim adamı olmaktan çok, ahlâkçı ve aksiyoncu bir sosyoloğ olan ve garpteki sosyal liberal ceryana mensup bulunan Kessler, alın yazısı na ve determinist görüşlere asla itibar etmez, bütün meselelerin irade yoluyla hal edileceğine inanır, daima böyle bir dünya görüşünden hareket ederdi. Uzun süren ve çetin mücadelelerle geçen fırtınalı, hareketli ve bereketli hayatı, kendi şahsiyetinin şaşmaş bir âyînesi olmuştur.

Hocamız Kessler Türkiye'de Sosyal Siyaset cereyanlarının ve sosyal esprinin yerleşmesinde ciddî ve ilmî mânada ilk rehber ve mürşit olmuş, batıdaki sosyal reform hareketlerinin, hususiyle "kendi kendine yardım mekanizması" yoluyla başlayıp devam etmesi hususunda önderlik etmiştir. Esasen 1945 yılında ikmal ettiği ve tarafımızdan aynı yıl içinde tercüme ve neşredilen "İçtimai Siyaset" adlı eser, memleketimizde bu sahada yayımlanmış ilk kitaptır. Bu kitap müellifin bütün fikirlerini, sosyal ve siyasî kanaatlarını aksettirmesi itibariyle ayrıca dikkate değer. İkinci Cihan Savaşının akıbet ve neticesinin dahi kestirilmesine imkân bulunmayan karanlık yıllarda hazırlanmış olan bu eser, dikta rejimlerine karşı çetin bir mücadeleyi dile getirmekte, yeni sosyal meselelerin çözüm imkânlarını, Türkiye'de hür sendikacılığın ve kollektif münasebetler sisteminin gelişmesinde aramaktadır.

Diğer taraftan bu satırların yurdumuzda "tep parti" ve "tek şef" devrine ve son zamanların siyasî literatüründe yer etmiş bulunan bir tâbirle "kapalı rejim" in kucağında yazılmış olması ve mükellefinin ise adeta "siyasî bir mülteci" durumunda bulunması, bu fikirlerin gözlerde alabildiğine büyütülmesi haklı göstermektedir. Grev hakkı Kessler hoca için "mukaddes ve vazgeçilmez bir hak" dır. 1950 yılından sonra dahi "grevsiz bir kollektif akit rejimi" ni müdafaa eden alâkalılar ve selâhiyetliler bu eseri bugün dahi okusalar çok faydalanırlar.

Filhakika Jrof. Kessler'in sendikacılık hareketleri hakkındaki fikirlerini iyice anlıyabilmek için, kendisinin neşriyatından birkaç cümleyi buraya dercetmek istiyoruz :

" . . . Teşebbüs erbabı istihdam şartlarını tam mânasiyle kendi ihtiyar, ihtiyaç ve menfaatlerine göre işçilere zorla kabul ettirmeğe koyulduktan sonra, hiç şüphesiz devletlerin hür sendikacılık aleyhindeki davranışlarını izah etmek fevkalâde zordur. Filhakika bilindiği gibi, işçilerin ve ailelerinin bütün varlıkları, hayatları boyunca iş akdinin ihtiva ettiği şartlara bağlı bulunmaktadır. Şayet Devlet, işçilerinin kendi meslek arkadaşlarıyla birleşmelerine ve toplu bir şekilde hareket etmelerin devamlı şekilde mâni olursa, pek tabi olarak bunların kendi iş şartları üze-

rinde tesirli olmalarına ve bu şartların islâhına matuf hareketlerde bulunmalarına imkân yoktur... Ancak ve ancak birleşme hakkı, sendika teşkili hürriyeti işçilere gerçek mânada bir yardım temin edebilir. Filhakika emeklerinden başka hiçbirşeyleri olmayan işçiler ve müstahdemler için hür sendikacılık hakkının ve bu hakkı bahşeden hukukun ehemmiyetini, mübalâgaya düşmekten aslâ korkmaksızın büyütülmek kabildir. Ancak ve ancak kendi kendine yardım etmek isteyen ve bunda muvaffak da olan bir insan, tam ve kâmil bir insan telâkki edilir ve koalisyon hürriyetine ve serbest matbuat rejimine sahip olan bir halk da gerçekten hür bir halk sayılabilir .... Filhakika hür bir koalisyon hakkı, en mükemmel koruyucu mevzuatın ihtiva ettiği yüzlerce maddeye nazaran işçiler için çok daha emin ve çok daha sağlam bir mesnet teşkil eder. Ancak zabıtadan, kanunlardan, idarî ve kazaî makamlardan hiçbir mümanaat görmeksizin kendi meslek arkadaşlariyle serbest bir şekilde birleşebilen ve toplantılarda, matbut kendi lâka ve menfaatlerini açıkça müdafaa etmek hakkına sahip bulunan işçilerdir ki, kendilerini devletin ayni ve müsavi haklara sahip vatandaşları ve cemiyetin hür ve bağımsız üyeleri olarak hissedebilirler. Hür organizasyonların canlı ve hareketli hayatını henüz tanımamış bulunan ve kendi kendine müessir bir şekilde yardım etmek fikrinin henüz gelişmemiş olduğu memleketlerde, hür sendikacılık hakkının haiz olduğu ehemmiyete ne kadar yüksek sesle işaret edilse yin azdır. Eğer doğrudan doğruya işçilerin siyasî bir organizasyonu olan Labour Party bugün İngiltere'de politika hayatının en kuvvetli temellerinden birini teşkil ediyor ve eğer Lordlar'dan ve Müteşebbislerinden mürekkep ananevî ingiliz Devleti, bugün bütün garp âleminin en hür bir halk devleti ve en muhkem bir siyasî teşekkülü bulunuyorsa İngiltere'nin bunu herşeyden evvel 1824 tarihli Sendikalar Kanunu'na borçlu olduğunu söylemek, aslâ bir mübalâğa teşkil etmez...

Filhakika en hayırhah şekilde hareket eden otoriter bir devlet dahi birbirine ekseriya aykırı durumda bulunan çeşitli menfaatleri devamlı suertte uyuşturup uzaklaştırmaktan ekseriya âciz kalmaktadır. Devletin halka olan itimadı hür bir sendikacılık hakkının bahşedilmesi için hiç şüphesiz daima ilk şartı teşkil ederki, böyle bir itimadın, vâsilik ve istibdat rejimlerine dayanan devletlerde hiçbir zaman mevcut olmadığını söylemeye dahi lüzum yoktur. Fakat hususiyle İngiltere'de ve diğer garp memleketlerinde yapılan bu son yüzyirmi senelik denemelerden, devletin halka olan derin itimadının ne kadar zengin ve muvaffak neticeler verebileceği artık anlaşılmış bulunmaktadır.

Kessler hocanın gönülden inandığı "hür sendikacılık", "kenki kendine yardım hareketi", "kollektif münasebetler sistemi" hakkındaki fikirleri ve düşünceleri elbette yukarıya dercettiğimiz satırlardan ibaret değildir. Esasen bundan otuzbeş yıl kadar önce, Alman İktisadî İlimler Ansiklopedisine yazdığı ve kendisinin büyük bir şöhret kazanmasına yol açan "İşveren Sendikaları" hakındaki uzun ve derin araştırması ,ilim hayatının her türlü zikzaktan, çıkar düşüncesinden, şöhret ve politika ihtirasından ne derece uzakta olduğunu ve hicanın bu kâbil âmalin ne derece ötesinde bulunduğunu açıkça göstermektedir.

Yazımızın bir yerinde de işaret ettiğimiz gibi, Kessler hoca memleketimizde "tek parti" ve "tek şef" rejiminde ve gerçekten otoriter bir siyasî sistm içinde dahi derslerinde, konferanslarında, seminerlerinde ve neşriyatında daima insanlık hakları, hür sndikacılık ve ken di kendine yardım fikirlerini müdafaa etmiş, Türkiye'nin şartlar müsaade eder etmez bu yola gideceğini, gitmek zorunda olacağını telkine çalışmıştır. Ancak hocamız bu sahadaki daha müsait çalışmaları, şüphesiz İkinci Cihan Savaşı sonrasında bulmuş ve böyle bir atmosferden büyük bir haz duymuştur.

Bir defa kendisi 1945 yılından itibaren çalışma hayatımızı düzenleyen yeni kanunların hazırlanmasında ve yeni müesseselerin kurulmasında büyük bir rol oynamış, Çalışma Bakanlığı, İşçi Sigortaları Kurumu ile İş ve İşçi Bulma Müesseseleri teşkil edilirken, vâki dâvet üzerine birçok defalar Ankara'ya gitmiş, orada alâkalılara konferanslar vermiş, seminerler idare etmiş ve yeni organizasyonların dayanacağı mesnetler hakkında ilgilileri aydınlatmış, sigorta prim hesaplarının yapılmasına dahi katılmıştır. Diğer taraftan Kessler hoca henüz ortada sendikacılık hareketleri ve bu hareketlere temel teşkil eden mevzuat ve müessesat ve sesler yokken, sendika hürriyetine ait fikirleri yorulmak bilmez bir gayretle yaymış, neşriyat ve konuşmaları ile müsait bir zeminin hazırlanmasında Yurdumuzda belli başlı rolü oynamıştı. Bu itibarla aşağıda bahis konusu olan sendikalar mevzuatının tedvinindeki hissesi büyüktür.

Hususiyle 1946 - 1947 tarihlerinde koalisyon yasaklarının tedrican kaldırılmasından sonra hocamız için engin bir faaliyet sahası açılmış, hemen her hafta yeni yeni doğmakta olan sendikaların idarecileri ile toplantılar düzenleyerek, modern işçi sendikalarının kuruluş, mahiyet, cemiyet hayatındaki fonksiyonları hakkında, bu sahada hemen tamamiyle habersiz olan Cumhuriyet Devri'nin ilk genç sendika idarecilerini tenvir etmiştir. İşte o tarihlerde bu toplantılara katılmak suretiyle "Sendikacılık"ı ilk defa hocamızdan öğrenen ve ilk derslerini ondan alan işçilerimiz, müteakip devrede Türk Sendikalarını ehliyet ve liyakatla sevk ve idare etmiş ve etmekte bulunmuşlardır. Bunlar arasında Zühtü Tetey, Seyfi Demirsoy, Bahir Ersoy ve daha birçokları sayılabilir.

Ancak hocamız bu faaliyetlerle de iktifa etmemiş, 1948 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat ve İçtimaiyat Enstitüsü Müdürü sıfatiyle, "Sosyal Siyaset Konferansları Serisi" ni tesis etmiş, bu konferansları tedricen bütün Yurda yaymağı düşünmüştü. Garîptir ki, konferanslar serisinin onuncu dönüm yılında, fikir hürriyetine hiçbir kıymet vermeyen, insafsız bir iktidarın ayni kalitedeki bir selâhiyetlisi, bu konferanslara nihayet verilmesi için elindeki bütün iktidar vasıtalarını kullanmış, bu suretle işçilerin zulmetten kurtarılmalarına, şahsiyet sahibi olmalarına müsaade etmemişti.

Ancak sel gitmiş, kum kalmış, kötü politikacılar bu memleketin siyaset hayatından tasfiye edilmişler, işçilerimiz ve işverenlerimiz medenî haklarına nihayet kavuşmuşlardır. Bundan dolayı Türkiye'nin ilk sendikacı neslî bu "susmasını bilmiyen adam"a ilelebet minnettar kalacaktır.

İşte Yurdumuz ve Garp Dünyası gerçek kültürün muazzam şahsiyetlerinden, ilim, ahlâk, hürriyet ve faziletin hakikî temsilcilerinden biri, hem de cidden ender biri olan Kessler hocayı kaybetmekten mütevellit derin acı içindedir. Kessler, bu celâdet ve medenî cesaret sahibi büyük insan, bu hürriyet ve insanlık mücadelesinde korku nedir bilmez adam memleketimize olan borcunu fazlasiyie ödemiş ve kendi güzide vicdanını bütün hayatı boyunca tatmin etmiş olarak dünyamızdan ayrılmıştır. Gelecek nesiller adını unutmayacaklardır.

Bugün geçimlerini tarımla sağlıyan işçiler, ekonomik gelişme yolunda kendilerine açılan endüstriyel alanda ilerlemek imkanlarıyle karşı karşıya bulunmaktadırlar.

O. E. C. D.
OBSERVER
DERGİSİNDEN

Tarım alanında çalışan işçileri daha başka işler bulmaları için teşvik etmenin ve dolayısiyle tarlada çalışmaya devam eden arkadaşlarına daha iyi hayat şartları sağlamalarını ve memleket ekonomisine faydalı olmasını temin etmenin yolları

TARLADAN FABRİKAYA

Bugün tarım alanında mevcut problemler memleketlerin ve bazı uluslararası teşkilâtların karşılaştıkları en büyük zorluklarındandır.

Tarım alanında haddinden fazla işçi çalışmasına karşılık diğer sahalarda işçi sıkıntısı çekilmesi hâli iktisadî gelişmelere menfi tesirler yapmaktadır.

Bu cümleden olmak üzere O.E.C.D. Tarım komitesi 1962 yılında 3 günlük bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıya ilgili uzmanlar katılmışlar ve tarım alanındaki insan gücü problemlerinin iktisadi hayatımıza yaptığı etkileri müzakere etmişlerdir. Uzmanların görüşleri ve vardıkları neticeler «Tarım İşçilerinin Endüstriyel İşlere Alıştırılması» adı altında yayımlanmıştır.

Bu toplantı hakkında daha etraflı malumat O.E.C.D. tarım ve yiyecek işleri kısmından elde edilebilir.

Bu toplantıya katılanlar, tarım alanında çalışan işçi sayısının çok fazla miktarda olduğu ve bu durumun ekonomik gelişmelerde büyük rolü olduğu kararına varmışlardır.

Tarım işçilerinin ücretleri aynı ekonomideki diğer işçi ücretlerine nazaran neden daha düşüktür? O.E.C.D. uzmanları bu konuyu şöyle aydınlatmaktadırlar. İlk olarak, tarım alanında çalışan işçilerin ancak çok az bir kısmının diğer alanlarda çalışma teşebbüsünde bulunması ve buna ilâveten bazı toprakların diğerlerine nazaran daha verimsiz olup dolayısıyla tarım alanında bir farkın doğması ve insangücünün tarım alanında hareket halinde olmamasıdır.

Rasyonel çareler peşinde

Tarım alanında karşılaşılan bu zorlukları inceledikten sonra uzmanlar bu problemleri gidermek için aşağıdaki yollar dışında bir çare bulamamışlardır.

a — Tarımın bünyesini değiştirmek, b — Tarlada çalışanların bu işlerden alınarak, daha verimli olabilecekleri diğer alanlardaki işlere yerleştirmek.

Uzmanlar O.E.C.D. nin üyesi olan bir çok ülkelerde bu problemin ortaya çıktığını ve bu konu üzerinde daha fazla araştırmaların yapılmasının gerekli olduğunu söylemişlerdir. Bu problemle karşılaşılan ülkelerde tarım alanında çalışan işçilerin azaltılmasının ve bu işçilerin diğer endüstriyel işlere yerleştirilmesinin gerekli olduğunu belirtmişlerdir.

Zorlukları giderecek yollar

Bu arada ortaya bir de uyuşum konusu çıkmaktadır. Bu da bir problem olup uzmanlar bunu iki şekilde açıklamışlardır.

a — Tarım alanında calışan işçilerin bu alandan ayrılarak ekonomideki diğer sektörlerde iş bulmalarını nasıl kolaylaştırmalı?

b — Tarım alanında çalışan işçilerin bu alandan ayrılmaları sonucunda ortaya çıkacak değişikliklerle nasıl uğraşmalı?

Diğer taraftan tarım alanındaki insan gücünü azaltmak için genç nesilin tarım işlerinde çalışmamasını sağlamak ve çalışmakta olanlar da yavaş yavaş azaltmak gereklidir. Bu hareketleri yapabilmek için daha evvelden eğitim, bilgi ve fırsat eşitliği konularının işlenmesi önemlidir.

Eğitim

Okullarda yeni nesili sanayi kollarında başarılı olabilmeleri için eğitmek lâzımdır. Diğer taraftan tarım Eğitimininin gayet geniş olduğu sahaları daraltmak lâzımdır.

Diğer taraftan uzun zamandır tarım işlerinde çalışan işçilere, eğitimle gerekli cesaret verilmelidir. Bu işçiler tarım işlerinde çalışmaya başlayarak hayata atılmışlar ve hayatlarını bu işlerden kazandıkları parayla devam ettirmişlerdir. Dolayısıyla bu işi bı-

rakıp başka bir işe başlamaları ancak cesaret meselesidir. Onun için bu gibi **kimselere gerekli** cc ret verilmelidir.

Bilgi Edinme

Tarımla uğraşanları, diğer meslek erbabı ile karşılaştırdığımızda, birinci grubun, modern tarım sahasındaki yatırım, tabii kaynak ihtiyacı ve iş verimi hususlarına hakkıyla vakıf olmadıklarını anlaşılmış olur. Çocuk işçilerin ve okullarda öğrencilerin meslekî eğitime tâbi tutulmaları, yetişmiş kişileri özel olarak eğitecek bir sistemin kurulması faydalı olacaktır. Bu sistem tarım alanından diğer meslek kollarına olan akını teşvik edecek nitelikte olmalıdır.

Fırsat eşitliği

İnsanlara tarımı bırakınz diyebilmek için, diğer sahalarda iş fırsatlarının mevcut olması icabeder. Bazı hallerde nüfusun yer değişimi iş arzı ile talebini karşı karşıya getirebilir. Diğer taraftan tarım faaliyetlerine son verilmesi istenilen bölgelerde veya bu bölgelerin yakınlarında sanayinin yerleştirilmesi lüzumu kendini hissettirir.

Şehir dışındaki bölgelere sanayi getirmede ilerisi dikkatle düşünülmelidir. Çok kere, sınaî tesislerin veya ilgili yol, elektrik ve mesken inşaatı faaliyetlerinin, insanların yer değişiminden çok daha pahalıya malolduğu görülmüştür. Ancak tarım işçisi ile diğer meslek erbabının gelirleri arasında fazla fark olmıyan bölgelere, daha pratik ve uygun görüldüğü takdirde, sınaileşmeye gidilmesi meselenin en iyi çözüm yoludur.

Nüfus bünyesindeki değişiklikler ve çiftlik teşkilâtı

Tarımcılmarm bu sahayı bırakıp başka meslek kollarında çalışmaya başlamaları keyfiyetinin bazı değişiklikler yarattığı müşahade edilmiştir; bu değişikliğe ilk olarak tarım yapmağa devam eden nüfusun bünyesinde raslanılır. Tarım nüfusu daha ziyade yaşlı kimselerden meydana gelecektir. Tarım iş gücü meselesi de bir değişiklik arzedecektir; şöyle ki, iş ve insan gücü kaynağı olarak sadece AİLELER söz konusu olacaktır.

Bu halin etkilerine, şehir dışındaki bölgelerin sosyal yapı ve iktisadî durumlarında da raslanılacaktır. Bu bölgelerde faal nüfusta bir eksilme ortaya çıkacak, nüfusun azalması ve yaş nisbetlerinin eşit olmayışı sosyal yapıya zarar getirecektir.

Tarım işçisinin bu meselelerine ne gibi bir çare düşünülmelidir? O.E.C.D. uzmanları bu problemleri katarabilecek çeşitli tedbirler bulmuşlardır.

1 — Çiftliklerin yaşama kabiliyetlerini ve büyüklüklerini arttırıcı tedbirler:

2 — Tarım işçisinin yerdeğişimini arttırıcı ve bundan doğacak olan güçlükleri önleyici tedbirler.

Çiftliklerin ebadlarını ve yaşama kabiliyetini arttırıcı tedbirler

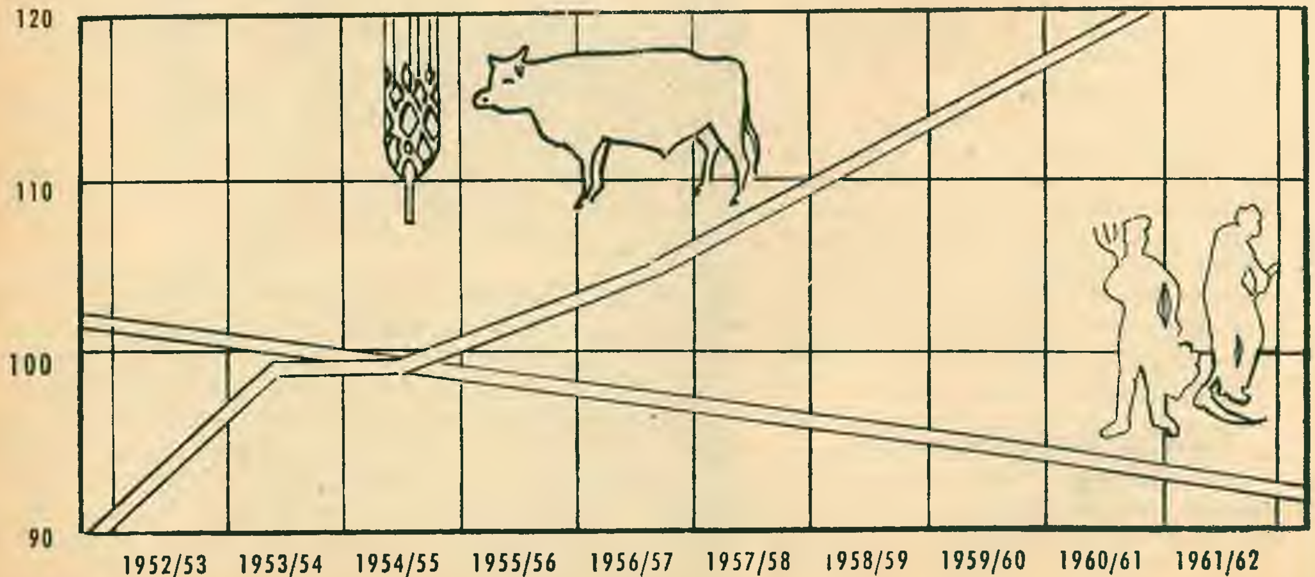
Toprak komisyonları veya ilgili teşekküller, arazinin birleştirilmesi ve takviye edilmesi hususlarında çaba göstermelidir. Bu komisyonlar yaşlılık sebebiyle çalışmama veya göç etme hallerinde mevcut araziyi satın alabilecek ve tekrar dağıtacak güçte olmalıdır. Bu faaliyetin yanısıra mevcut arazi sahiplerine yardımda bulunabilmeli, parça parça arazinin tekrar bir teşkilâtlanmaya tâbi tutularak işbirliği ile işlenilmesi hususunu gerçekleştirmelidir.

Tarım işçisinin yer değişimi metodları

Uzmanlar, tarım işlerinin yer değişimi arttırmak olumlu hususunda, en olumlu ve sosyal bakımdan elverişli metodlar olarak aşağıdakileri tavsiye etmektedirler :

a) Tarım işçilerini daha erken yaşlarda faaliyetlerine son vermeleri hususunda iknaa çalışmak. (emekli olmaları keyfiyeti),

b) Çiftlikler arasında işin yer değişimini arttırmak üzere plânlar hazırlamayı teşvik etmek,

c) Nüfus çoğunluğunun fazla olduğu taşra bölgelerinde çalışmakta olan işçilerin bu çeşit iş gücüne ihtiyaç hissolunan diğer bölgelere gitmelerini teşvik etmek.

Dahili yer değişimini teşvik

Birleştirme projeleri daha büyük çiftlikler vücuda getirecektir. Bu hâl ise, çiftçi çocuklarına daha fazla iş fırsatı yaratmış olacaktır. Ancak bu gerçekleştirilirken çiftçi çocuklarının başkaları için çalışmalarını teşvik etmek gerekmektedir. Bu da emeğin birarada, işbirliği içinde kullanılması hususlarında okul sıralarında, çeşitli kurslarda, çırak mekteplerinde bir meslekî eğitim program tatbik etmekle mümkün olur.

Tarım gücünü teşvik

İşgücünün ihtiyaçtan fazla olduğu bölgelerden bu güce ihtiyaç hisseden bölgelere akımını teşvik edecek bir meslekî eğitim programı tatbiki ve diğer bölgelerdeki çiftçilik imkânları hakkında yol göstereme. Bu yetiştirme programına ihtiyaçtan fazla iş gücünün mevcut olduğu bölgelerde başlanılması gereklidir.

O.E.C.D. nin Görevleri

Uzmanlar tarım politikasının devamlı bir surette tanzim edilmesi gerektiğine O.E.C.D. uzmanları, üye memleketlerin ve genel olarak tarım politikasının belli başlı problemlerine ışık tutacak aşağıdaki tedbirleri sıralamaktadırlar.

1 — Şimdiki durumda, tarımsal insan gücünün sınaî kalkınmaya katılma oranı mevcut potansiyel ve gelecekte alacağı şekil hususunda araştırmalar yapılması,

2 — Göç ve meslekî yer değişimi keyfiyetine tesir eden sosyal ve iktisadi faktörler hakkında çalışma yapma ve bu çalışma sonuçlarını plânlama suretiyle işkollarında uygulama,

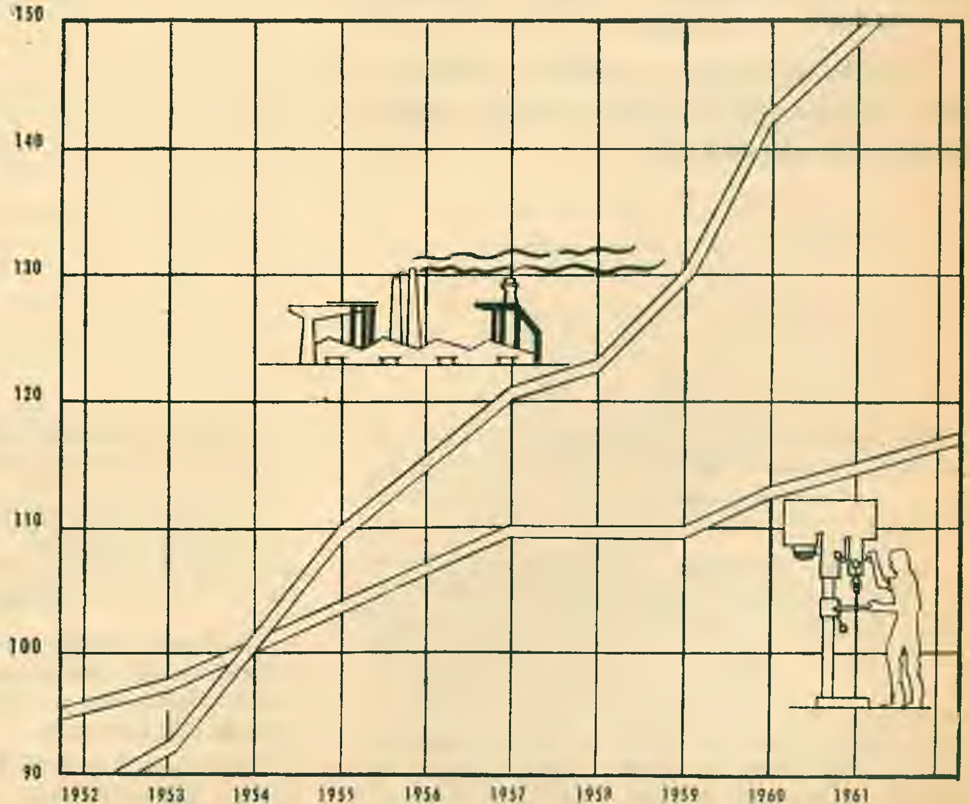
3 — Tarım iş kolunda şimdiki ve gelecekteki teknolojik değişmeler neticesi ortaya çıkacak ve serbest kalacak olan tarımsal insan gücünün tesirleri hususunda çalışmalar yapma,

4 — TARIM işkolu bünyesi üzerinde dikkatle çalışılarak, tarımcılara nasıl gerçek gelir payı eşitliği sağlanabileceği ve bu hususun iktisadî gelişmeye hangi yönden ne dereceye kadar faideli olacağı.

5 — İşgücünün yer değişimi ve ilgili programların yürütülmesinde üye devlet ve ilgili teşekküllerin işbirliği içinde çalışmaları; bu tarımsal, sosyal, sınaî sahadaki programların tatbikinde bir dayanışma ve gerçek anlamıyla bir işbirliği şeklinde düşünülmesi.

6 — Tarımsal insan gücünün yer değişimi hakkındaki tecrübeleri, çalışmaları, deneyleri, tatbiki özelliği olan tedbirleri içine olan bilgilerin O.E.C.D. ce toplanması ve ilgili üye devlet ve teşekküllere sunulması,

7 — Alınan tedbirleri, tecrübe ve deneyleri, yapılan çalışmaların neticelerini tatbik mevkiine koymak hususunda üye devletleri, ilgili kuruluşları teşvik etme.

Solda tarım alanında, sağda ise endüstride; istihsal ile istihdamın çeşitli grafik eğrileri meydana getirdiği görülmektedir.

Tarım alanında, 952 - 962 yılları arasında, istihdam azalışına rağmen istihsal büyük bir farkla artmaktadır.

Endüstride, gene ayni yıllar içinde, başlangıçta istihdam istihsalden farklı ise de sonraları istihsal artışı hızlanmış ve istihdam da bunu izlemiştir,

İkramiyelerin Ücretlere Eklenmesi için

KANUN TASARISI

Hükümet programlarında yer alınmasına rağmen bugüne kadar tahakkuk ettirilemeyen Devlet sektöründe 6772 sayılı kanunla işçilere verilmekte olan ikramiyenin ücretlere intikalini temin maksadiyle, Senatör ve TÜRK-İŞ Yürütme Kurulu üyesi Ömer Ergün tarafından bir kanun tasarısı hazırlanmış ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına sunulmuştur.

Aşağıda, gerekçesi ile birlikte bulacağınız bu tasarı kanunlaştığı taktirde ikramiye konusu kökünden çözümlenecektir.

Hiç şüphesiz, millî varlığımızın dayanılacak, korunacak en önemli kuvvet ve mesnedini, millî istihsalin en mühim kaynağını emek unsuru teşkil etmektedir.

Bu hakikat Hükûmet programında da belirtildiği üzere emeğinden başka maddi bir serveti olmayan, hayatını ve bütün ümidini buna bağlayan işçinin refahını sağlamak, iş gücüne yeni iş sahaları açmak ve işyerinde iş verimini arttırmak, istihsali geliştirmek gibi ilkelerle ön görülmüş ve ayrıca bu fikre muvazi olarak ta iş gücünü değerlendirmeyi, işçiyi teşvik ve tatmin etmeyi «çalışma hayatımızı demokratik ülkelerdeki verimli ve ahenkli düzene kavuşturacak tarzda bir yön verilmesi üzerinde durulacağı» tebarüz ettirilmiştir.

Hükûmet programında düşünülen ilk tedbirlerden biri olarak «Devlet Sektöründe işçilere ödenen ikramiyeler, ücretlere eklenecektir» şeklinde kesin bir madde de bulunulmuştur.

Hükûmet programında sözü edilen ikramiye, işçilere malum olduğu üzere, 4/7/1956 tarih ve 6772 sayılı kanunla her yıl 2 ve 3 aylık istihkakları nisbetinde ödenmektedir.

Kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde yeraltında zor ve tehlikeler içinde çalışan munavebeli maden

işçilerine, ayrıca ve her yıl için munzam birer ilâve tediyenin yapılması ile ücretlerin geçim şartlarına intibakını sağlamak ve hususu ile özel sektörle ayrı vaziyet ve şerait içindeki işçilerin kazançları arasında zahir de olsa bir ahenk sağlanmak istenmiştir.

Fakat 7 yıllık tatbikat ve müşahadeler, bu ilâve tediyelerin gerek geçim şartları ve gerekse özel sektör ücretleri arasında bir ahengi sağlamadığı gibi umulan neticeyi de vermediğini göstermiştir.

Filhakika, özel sektörde çalışan işçilerin ücret ve yevmiyelerinin tesbit ve ortasındaki tempo serbest piyasa konjonktörüne tâbi olduğu için, Devlet sektörünün usul ve formalitelerinden uzak kalmıştır.

Halbuki, Devlet işçilerinin ücretleri dışında verilen ikramiyeler, malî imkânlara ve bir takım usul ve formalitelere sıkı sıkıya bağlı olduktan başka ikramiyelerin zamanında verilip verilmemesi ayrıca başlı başına bir mevzuu olmakta devam edegelmiştir.

Netice itibarile bu halin işçiler üzerindeki menfi tepkisi, ikramiyenin verilmesinde umulan ve yapması gereken müsbet tesirini tamamile kaybetmiş bir huzursuzluk kaynağı olmuştur. O suretle ki, işçiler ikramiye Kanununun sağladığı bu güven içinde gelirinin bir kısmını ihtiyaçlarının karşılığı olarak ayırmakta ve sarfında da istical göstermektedir.

Bu olayın ekonomik manâsı şudur: İşçi, Kanununun garantisi altında muhtemel ve muhakkak gördüğü ikramiye gelirini henüz aile bütçesine intikal etmeden zaruri ihtiyaçlarının tazyiki altında borç altına girmek suretile vaktinden önce heba ve israf etmektedir.

Yalnız bu manâsile ikramiye iyi, vasıflı ve güvenilir gelir kaynağı olmaktan uzaktır. Zira, israfında bir itiyada vesile olması, hasıl edeceği satın alma gücündeki faydayı tamamile izale etmektedir.

İkramiyelerin ödeme zamanları, piyasa fiat makanizması üzerinde de menfi tesirler yaratmakta ve sun'i fiat artışları ile müstehlik işçileri daha fazla fiatla iştiraya zorlamaktadır. Bu vaziyet karşısında ikramiyelerin sosyal faydası olmamış, bilâkis kanun yolu ile fiat artışları teşvik edilmiş olmaktadır.

Diğer taraftan sun'i fiat artışları özel sektör işçilerinin alım gücünü de alt üst etmekte ve ücretlerde inkişaflardan doğan farklar yaratmaktadır.

Bilindiği gibi asgarî ücretleri tespit eden komisyonların çalışmaları, resmi ve özel sektör ücretlerinin mukayeselerine yer vermek suretile muvazene sağlamak amacını gütmektedir.

Bu komisyonların tespit ettikleri asgarî ücretlerin tatbikattaki tatmin derecesi, sıhhatı ve ciddiyeti ikramiye ve ilâve ödemeler yüzünden esaslı şekilde bozulmakta ve yukarıda temas edildiği üzere ikramiyeler ve ilâve ödemeler özel ve resmi sektördeki işçi kazançları arasında muvazene sağlayıcı (bir nazım birim fiatı) olmak vasfını bertaraf etmektedir.

Ayrıca önenmli bir gaile ve mahzurda, ikramiyelerin tahakkuk ve tediye edileceği zamanlarda, işverenlerin, olağanüstü finansman imkânları aramak suretile bütçe sıkışmaları ile karşılaşmalarıdır. İkramiyelerin normal ücret unsuru içinde kaynaşmış olması ile bu mahzurda izale edilmiş olacaktır. Memurlara senede 5-6 aylık tutarında verilmiş olan ikramiyeler piyasaya vakit vakit bol paranın çıkmasına ve fiat dalgalanmalarına sebep olmuş, ayrıca verilen ikramiyelerden emekli prim de kesilmediği için ikramiyelerin ücretlere intikali, emekli sandığını çok büyük rizikaya sokmuştur. Sandığın açığı da, zararı da bu yüzden olmuştur. Prim kesilmeden ikramiyelerin maaşlara ilâvesi, emekliye sevkedilenlere sandıkca üstün istihkak ödeme mecburiyetini yüklemiştir.

Geçici ve hele bu geçici tedbirlerin uzun seneler tatbikatı hazineyi de, Müesseseleri de, vatandaşları da hesapsız zararlara sokmuştur.

İşçilere verilen ikramiyeler de, anormal fiat artışları dolayısile, memurlara yapılan bir tatbikattan doğmuştur. Ancak ikramiye hak edişi, vazifenin devamına inhisar ettiği için, ihtiyarlık sebebile işten ayrılanların bu haktan faydalanmaları imkânsızdır. Esasen ikramiyelerden emekli ve İhtiyarlık Sigortas prim de kesilmediği için İhtiyarlık ödeneğine de bir tesiri ve faydası olmamaktadır.

Bu yüzden çalışan bir işçinin, emekli olmasında ikramiyelerin de kesilmiş olduğundan eline geçen ihtiyarlık aylığı nisbet kabul etmeyecek şekilde düşük olmakta, emektar işçiler ömrünün son günlerini büyük sıkıntılarla geçirmektedir.

İkramiyelerin ücretlere intikali, ihtiyarlık aylıklarına da tesir edeceği gibi piyasa fiatları üzerinde olduğu kadar resmi ve özel sektör ücretleri arasında da bir ahenk ve denge kurulmasını sağlıyacaktır.

1 — 6772 sayılı kanuna istinaden senede 2 aylık tutarında verilen ikramiye işçilerin ücretlerine intikal ettiği takdirde nispet % 16.6 dır.

İkramiyelerin kalkması ve ücretlere ilâvesi, vergi, emekli ve sigorta prim nispetlerinde bir artışı icap ettireceği dikkate alınarak ve aynı zamanda tatbikatta da hesabı kolaylığı sağlamak amacile senede 2 aylık ücret tutarı ikramiye verilen işçilere % 20 nispetinde bir zam yapılması âdil ve uygun görülmüştür.

2 — Yeraltında çalışan maden işçilerine gelince :

Bu işyerlerinden çalışan işçileri iki katagoride mütalâa etmek zarureti vardır. Münhasıran yer altında daimi olarak çalışanlar olduğu gibi münavebeli çalışan işçilerde bulunmaktadır.

A — Münhasıran kazmacılar dışında yer altında daimi çalışanlar senenin 12 ayında da çalışan ve ücret alan işçilerdir. Ayrıca bu işçiler 6772 sayılı kanun gereğince 3 aylık iskihkakları tutarında ikra-

miyede almaktadırlar ikramiyelerin ücretlere intikali % 25 nispetinde tttmaktadır. Yukarıda arz edilen sebepler aynen varit olduğundan senenin 12 ayında çalışan ve ayrıca 3 maaş ikramiyede faydalanan işçilere ikramiyeler kalkmak suretile % 30 zam yapılması teklif edilmiştir.

B— Yer altında kazmacılık yapan işçilerden bir ay çalışan ve bir ay çalışmayan yani senenin 6 ayı çalışıp 6 ay ücret alan işçilerde 3 aylık istihkakları tutarında ikramiye hakkından faydalanmaktadırlar.

İkramiyelerin kalkmasile bu nevi istisnai çalışmalarda bulunan işçilerin ücretlerine de % 50 nispetinde bir zammın yapılması gerekmekmetedir.

Netice olarak:

6772 sayılı kanun gereğince 2 aylık tutarında ikramiye alan işçiler çoğunluğu teşkil edenlerdir. Bunlara ikramiyelerin kalkmasile yapılacak zam nispeti % 166 yerine % 20 olarak.

Münhasıran yer altında maden işletmelerinde çalışanlara 3 maaş tutarında ikramiye alan işçilere ikramiyelerin ücretlere intikali suretile zam nispeti % 25 yerine % 30 olarak.

Memleketimizde özelliği dolayisile Zonguldak E.K.İ işletmesinde münavebeli 1 ay çalışıp 1 ay çalışmayan yani senede 6 ay çalışan ve 6 ay ücret alan az sayıda işçilerede 3 aylık istihkakları tutarında verilen ikramiyelerin ücretlere intikalinde yapılacak zam nispetide % 50 olarak kabulü kanun tasarısı içinde yer almıştır.

Bu suretle % 3,4 ve % 5 nisbetinde yapılacak farklı zam;

Vergi, emekli ve sigorta primlerini karşılıyabilecek miktardadır. Bu nisbetlerin tayininde işçinin olduğu kadar işverenin de menfaatları gözönünde tutulmak istenmiştir.

İkramiyelerin en kısa zaman kaldırılmasında ve ücretlere intikalinde zaruret vardır. Yukarıda arzedildiği üzere işçilerin emeklilik haklarını korumak, piyasadaki fiat dalgalanmalarını önlemek, özel sektörle Devlet sektöründe çalışan işçi ücretlerinde ahengi temin etmek ve güven verici bir ücret politikasını takip etmek hükümetin de amacıdır. İkramiyelerin kalkması ihtilâfların önlenmesine hiç değilse ziyadesile azalmasına da müessir olacaktır. Şimdiye kadar devam eden tatbikat umulan müsbet neticeyi vermemiş bilâkis ikramiyelerin zamanında verilip verilmemesi istihsale tesir edecek kadar huzursuzluk kaynağı olmuştur.

Anayasamızın 45 inci maddesi devletin çalışanlar için elverişli, adaletli bir ücret elde etmelerini derpiş etmekte ve bu gayeye yönelecek hareketleri devletçe alınması gerekli olan tedbirlerden saymaktadır.

İş bu kanun teklifi bu ruh ve maksadı temin edecek ve adaleti sağlayacak karakterdedir. Gerek Hükümet program ve gerekse anayasa esaslarını ve isteklerini birleştiren bir vasfı da taşımaktadır.

Devlet ve ona bağlı müesseselerde çalışan işçilerin ücretlerine zam yapılması ve 6772 sayılı kanunun yürürlükten kaldırılması hakkında kanun

MADDE 1 —

Umumî, mülhak ve hususî bütçeli dairelerle mütedavil sermayeli müesseseler sermayelerinin yarısından fazlası devlete ait şirket ve kurumlarla, belediyeler ve bunlara bağlı teşekküller 3460 ve 3659 sayılı kanunların şumulüne giren iktisadi devlet teşekkülleri ve diğer ilcümle Kurum, Banka **Ortaklık ve Müesseselerinde müstahdem olanlardan İş Kanunu şumulüne giren veya girmeyen yerlerde çalışmakta olan ve İş Kanununun muaddel 1, inci maddesindeki tarife göre işçi vasfından olan:**

Kimselerin ücretlerine % 20.

Bunlardan Maden İşletmelerinin münhasıran yeraltı işlerinde çalışanların ücretlerine % 30,

Maden İşletmelerinin münhasıran yeraltı işlerinde münavebeli olarak 1 ay çalıştırılıp 1 ay çalıştırılıp ücreti ödenen ve 6772 sayılı kanuna göre aylık istihakakları tutarında senede üç ilâve tediye ile ödeme yapılan işçilerin ücretlerine % 55 zam yapılır.

7244 sayılı kanunun 5 inci ve 6 ncı maddeleri gereğince hizmetli kadrolarında istihdam edilmekte olan işçilerle 15/4/1958 tarih ve 4/10195 sayılı kararname ile yürürlüğe konulan muayyen muvakkat müddetli hizmetlerde çalıştırılacak yevmiyeli personel talimatnamesi gereğince çalıştırılmakta olan personelin istihkaklarına 1 inci maddede zikri geçen zam uygulanmaz.

MADDE 2 —

1. inci madde gereğince yapılan zamlar işyerlerinde uygulanan ücret sistemlerine göre tanzim edilen iş değerlendirme, puan, ücret baremi başlangıç ve terfi dereceleri limitlerine aynen intikal ettirlir.

MADDE 3—

6772 sayılı kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4 —

Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 —

Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

HABERLER

Dayanışma

Irk ayrımı ve sömürgeciliğe karşı mücadelenin uluslararası dayanışma günü

Kakar'da, Tunus İşçi Sendikaları Federasyonu'ndan Ahmet Tlili'nin Başkanlığında 17-21 Ağustos tarihlerinde toplanan ATUC - Afrika İşçi Sendikaları Konfederasyonu - (Afrika'daki ICFTU'ya bağlı teşkilâtların üye bulunduğu Pan - Afrika işçileri teşkilâtı) Yönetim Kurulu, 17 Eylül 1963, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun açılış tarihini **«Irk ayrımı ve sömürgeciliğe karşı mücadelenin, uluslararası dayanışma günü»** olarak kararlaştırmıştır.

ATUC İdare Genel Sekreteri, bütün uluslararası teşekküllerin, Güney Afrika Hükümeti'nin ırk ayrımı siyasetine ve Portekiz Diktatörlüğü'nün sömürgecilik politikasına karşı yöneltilmiş olan bu güne katılmasnı istemiştir. Bu çağrıya uyan bütün uluslararası İşçi Güney Afrika'daki ırk ayrımı ve Portekiz Afrikasındaki sömürgeciliğe müdahale etmesini ve Birleşmiş Milletler camiasından Güney Afrika ve Portekiz'e karşı bir ekonomik boykot ile diplomatik müeyyidelerde bulunmalarını isteyen telgraflar çekmişlerdir.

TÜRK-İŞ olarak, konuyla ilgili görüşleri ve dâvaya iştiraki belirten, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U. Thant, İCFTU Genel Sekreteri O. Becu, ve ATUC İdari Genel Sekreteri D. Soumah'a telgrraflar çekilmiştir.

Kongre

Teksif Genel Kurul Toplantısı Yapıldı.

Türkiye Tekstil, Giyim ve Örme Sanayii İşçileri Sendikası'nın yıllık kongresi, 5-6 Ekim tarihleri arasında yapılmıştır. Bu, Teksif Federasyonu'nun kendi kendini lâğ vederek millî sendika oluşundan bu yana yaptığı ilk kongredir.

Bilindiği gibi, 1961 yılında yapılan Teksif Federasyonu kongresinde federasyonun lâğvedilmesi ve millî sendika halinde birleşilmesi yolunda karar alınmıştı. Bu değişiklik, geçen yıl yapılan kongrede gerçekleştirilmiştir. Geçen yıl yapılan kongreden son toplantıya kadar geçen yedi ay içinde kuruluşun dışında kala ndiğer işçi teşekkülleriyle temasa geçilmiş ve Millî Sendika halini alan Teksif'e katılmaları sağlanmıştır.

5-6 Ekim tarihleri arasında yapılan Teksif Kongresi'nin özelliği, yeni katılan Bursa, İstanbul, Hereke, İsparta, Bünyan ve Kayseri sendikaları temsilcilerinin de şube delegesi olarak kongrede ilk defa hazır bulunmaları olmuştur.

Kongre Başkanlığı'na, Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy oybirliğiyle seçilmiş, Teksif'e bağlı 75 bin işçiyi temsil eden delegeler, iki gün süren ciddî bir çalşma yapmışlardır. Açılış konuşmasını sendika başkanı Ekrem Özkılıç yapmış ve delegelere başarı dilemiştir.

Kongreye Kıbrıs'tan misafir olarak dâvet edilen KTİB Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu Genel Sekreteri Necati Taşkın'da katılmış ve bu arada delegelere başarı dileyen bir konuşma yapmıştır.

Kongrenin ikinci günü Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'te toplantıya katılmış ve yaptığı bir konuşma ile, 27 Mayıs 1960 Devrimi'nden sonra, Türkiye'nin ekonomik - sosyal hayatındaki gelişimi özetlemiştir. Ecevit, konuşmasında, şöyle demiştir:

«— Kısa zamanda aşılan bu mesafede Türk işçi ve sendikalarının olgun davranışının büyük ölçüde rolü vardır.»

Özel Sayı

Gelecek Sayımız, Atatürk Özel Sayısı olacak

Birleşmiş Milletler'e bağlı Unesco teşkilâtı, 1963 yılının «ATATÜRK YILI» olarak ilân edilmesine karar vermiştir. Büyük Atatürk ün vefatının 25 inci yldönümü olaın 10 Kasm 1963 tarihinde Birleşik Amerika Cumhurbaşkanı Mr. Kennedy, İngiltere eski Başbakanı Mr. Mac Millan, Federal Almanya eski Başbakanı Mr. Adenauer, Pakistan Cumhurbaşkanı Eyüp Han, İran Şahı Şah Rıza Pehlevî, Ameri

ka'nın İkinci Dünya Savaşı'ndaki Uzak Doğu Başkomutanı General Mac Arthur tarafından, Atatürk hakkında bütün Dünya radyolarında aynı anda ikişer dakikalk konuşmalar yapılacaktır.

Unesco'nun bu kararı, Atatürk'ün ulusal niteliği yanında, dünya ölçüsündeki ölümsüz kişiliğini bütün dünyaya hatırlatmaktadır.

Türk-İş, gelecek sayısını, bununla ilgili olarak, «ATATÜRK ÖZEL SAYISI» olarak yayınlayacaktır. 64 sayfalık Türk-İş Özel sayısında, Atatürk'ün, hayatı, başarıları, kişiliği, devrimleri Atatürk ve Türk işçisi konusunda bilgi ve anılara rastlayacaksınız.

Araştırma

1960 - 1963 yılları asgarî ücretlerinin mukayesesi yapıldı

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi merkezi tarafından, uzun bir süre den beri üzerinde çalışılan, son üç yılın asgar- ücret mukayeseleri sonuçlanmıştır. Türkiyedeki işkollarının tümünü içine alan bu araştırma, o işkolunda çalışan işçilerin yaşına ve o işkolunun asgarî ücretinin illere ve yıllara göre asgarî ve azamî hadlerini göstermektedir. Ayrıca, sosyal yardım yapılan işkollarında bu hadlerin gene illere ve yıllara göre ne kadar farklı olduğu gösterilmektedir.

Bu araştırmaya göre, en az ücret alan işçiler; 1961 - 962 yıllarında İzmir'de kola, ütü, temizleme ve çamaşırhane işçileri (normal asgari ücretin % 15 i), en fazla ücret ala nişçiler; 1963 yılında Ankara Basın mensupları (normal asgari ücretten % 40 fazla) dır.

Bu araştırma bastırılıp teşkilâta dağıtılmıştır.

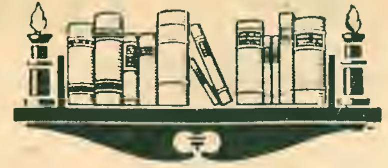
Konferans

ILO istihdam politikası ile ilgili bir konferans düzenlendi

Uluslararası Çalışma Bürosu (ILO) 30 Eylül - 18 Ekim arasında devam eden teknik ve hazırlayıcı bir konferans hazırlamış ve gu konferansa dünyanın 56 ülkesinden işçi hükümet ve işveren temsilcileri katılmışlardır.

Mr. Leon Eli Troclet'in başkanlığındaki bu konferansta, Sir Alfred Roberts (İngiltere) Başkan Yardımcılığı ve İşçi Temsilciliği Başkanı ve Mr. Pepple (Nijerya) da İşçi Temsilciliği Başkan Yardımcısı olarak görevlendirilmişler dir.

Önümüzdeki Özel Sayıda, bu konferansla ilgili bir yazıyı konferansı İşçi Temsilcisi olarak takibe giden Yazı İşleri Müdürümüz Özeı Esmer'in kaleminden geniş bir şekilde sunacağlz,

Eğitim

Türk-İş 1964 Eğitim Programı Hazırlandı

1964 senesi, Eğitim faaliyetleri bakımından TÜRK-İŞ'in en kesif yıllarından birisi olacaktır. Her kademedeki sendikaları niftiyaçları göz önüne alınarak hazırlanan Eğitim Program'ını beş kısımda mütalâa etmek yerinde olur. Bu hazırlık devresi, Ekim - Kasım 963 aylarında seminerlere ara vermek zorunluğunu ortaya çıkarmıştır.

Bu kısımlardan birincisi, bütün sene biyunca devamlı olarak faaliyet gösterecek olan Sendikatılık Kolej'idir. Kolej binası, Gazi Çiftliğinde temin edilmiş ve her türlü ihzari ve tadilât projeleri tamamlanmıştır. Kasım ayı başlarında fiilen binanın tadilâtına ve ek inşaatına başlanacaktır. 15 Ocak 1964 günü açılış merasimi yapılması düşünülen Kolejimiz 10 Ocak 1964 Pazartesi günü fiilen tedrisata başlıyacaktır.

Yeni girdiğimiz düzen içinde, sendikacılarımıza köklü bilgi verecek olan Kolej, dershanesi, eğitim araçları laboratuarı, kütüphanesi. yemekhanesi, yatakhanesi, istirahat salonları ve bürolariyle kursiyerlerin her türlü ihtiyacını karşılayacak şekilde hazırlanmıştır. Bu arada, 70 gün devam edecek olan bir sömestre içinde kursiyerlere verilecek bursların bir kısmının sendikalarımız tarafından karşılanması beklenmekte ve ümit edilmektedir.

1964 Eğitim Programının ikinci bölümü ise, ilk 6 ay içinde açı-

ları Yönetmeliği ile TÜRK-İŞ Teşkilâtlanma Plânı ve son Kanunların getirdiği yenilikleri gözönüne alarak hazırlanan bu seminerler, münhasıran Sendika Temsilcisi ve Toplu Pazarlık konularına hasredilecektir. İşkolu Seminerlerinin süreleri 4 yün olacaktır.

Üçüncü bölümü ise, TÜRK-İŞ'inyedi temsilcilik bölge merkezlerinde ICFTU İşbirliği ile açılacak yedi bölge semineridir. 155 er gün devam edecek olan bu seminerlerde, münhasıran toplu sözleşme müzakerecisi ve grev idarecileri yetiştirilecektir. Bu seminerlere bir ön hazırlık olmak üzere Kasım ayı başlarında Ankara'da bu tip bir seminer açılacaktır.

„ 1964 Eğitim Programının dördüncü kısmı ise, çeşitli sendikalar la müştereken düzenlenecek mahalli seminerlerdir.

1963 senesi içinde, mahalli seminerler için olan taleplerin göz önüne alan TÜRK-İŞ, 1964 senesinde mahalli seminer masrafları için bir fon ayrılmıştır. Bu seminerlerin diğer eğitim faaliyetleri ile koordine bir şekilde yürütülmesi için plân hazırlanmıştır.

Mahallî seminerlerde, sendika üyelerinin eğitilmesi birinci gaye olarak tesbit edilmiştir.

Beşini ve son ksm ise, TÜRK-İŞ Seyyar Eğitim araının yurt için de vapauağı çalışmalardır.

ICFTU, OECD, AID den temin edilen sendikaleğitim filmlerine ilâveten TÜRK-İŞ Basın Merkezi ile işbirliği yapılarak memleketimizde, kendi bünyemize has yapılacak eğitim filmleri çekilecektir. Böylelikle sendika üyelerimizin olduğu kadar, ailelerini nde, sendikal ve kültürel eğitimi sağlanacaktır.

1964 Eğitim Pıogramımızın başarıya ulaşması, herşeyden evvel bütün sendika yönetici ve üyelerimizin sıkı bir işbirliğine bağlıdır.

Birleşme

Basın iş kolunda fikir işçileri ve teknisyen sendikaları birleşiyir.

Ankara Gazeteciler Sendikası'nın 20 kim 1963 tarihinde yapılan yıllık kongresinde, Ankara Basın Teknisyenleri Sendikası ile birleşme yolunda karara varılmıştır. Türkiye'de, Basn iş kolunda çalışan işçileri ilk defa böylesine yaklaştıran tarihî karar, üyelerin oybirliğiyle ve alkışlar arasında alınmıştır.

Bu karara göre, Basın Teknisyenleri Kongresi'nden sonra büyük bir ihtimalle gerçekleşecek olan birleşme sonucu, her iki sendikanın üyeleri. Türkiye Gazeteciler ve Basın Sanayii İşçileri Sendikası adındaki millî sendikada toplanacaklardır. Türk-İş'in Teşkilâtlanma Programına paralel olarak, yeni düzende daha güçlü merkeziyetçi bir teşkilât olma yolunu tutan basın işçilerini, bu mutlu teşebbüsten dolayı kutlar, başarılar dileriz.

Veda

Türkiye TEKSİF Sendikası Genel Başkanlığından ayrılan Ekrem Özkılıç, bununla ilgili olarak sendika üyelerine bir veda mesajı göndermiştir. Bu mesajı aynen yayınlıyoruz:

Kıymetli Tekstilci Kardeşleıim,

4.Mart.1963 tarihinde bana emanet ettiğiniz Genel Başkanlık görevinden bu gün ayrılırken, sizlerin de büyük müzaharetinizle, 6 ay gibi kısa bir zamanda, Türkiyedeki bütün tekstilcileri bir çatı altında) toplamış olmakla, duyduğum vazife zevki sonsuzdur.

Bundan sonra, birbirini takip edeceğinde nasla şüphem olmıyan diğer başarılara esas teşkil edecek olan böyle mühim bir gayeyi tahakkuk ettiren topluluğumuzun bundan sonraki çalışmalarının, benim başkanı bulunduğum süredeki çalışmalardan da ıaha başarılı olacağın ran emin olarak, vicdan huzuru ile sizlere veda ediyorum.

Türkiyedeki Tekstil Sanayiinde çalışanlardan biri olarak, şahsınız da teşkilâtımızı selamlamakla şeref duyar, hepinize sonsuz başarılar dileğiyle gözlerinizden öperim.

Boykot

Salem ve Camel sigaralarına boykot ilân edildi

Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada Uluslararası Tütün İkçileri Sendikası, Ameıika'daki en büyük sendikasız işyerlerinden Reynolds Tütün ve Sigara Şirketi'nin bütün mamüllerine boykot ilân etmiştir. Ayrıca sendika, dünyadaki bütün işçilerden ve sendikacılardan Reynolds mamüllerini (Salem, Camel, Winston, Cavalier, Brandon sigaraları ile Prinre Albert pipo

tütünü) kullanmamalarını istemiştir.

Bu arada, ayni şirketin çoğunlukla hisse sahibi olduğu Almanya'daki Reynolds fabrikaları yöneticileri, bu işyerindeki sendika ile her bakımdan anlaşmışlardır. Alman Tütün İşçileri Sendikası, Reynolds fabrikalarının Almanya'da imâl ettiği sigara ve tütünlerini (üzerinde Alman Malı yazılı olanları) boykot dışında bırakmıştır.

Ziyaret

KTİB (Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri) Federasyonu Genel Sekreteri Türk-İş'i ziyaret etti.

Teksif Genel Kurul Toplantısı dolayısile yurdumuzda bulunan KTİB — Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu — Genel Sekreteri Necati Taşkın 4 Ekim Cuma günü TÜRK-İŞ Genel merkezini ziyaretle, Başkan Seyfi Demirsoy ve Genel Sekreter Halil Tunç ile bir süre görüşmüştür. Kıbrıs'da ki Türk işçi hareketlerile yakından ilgilenen yöneticiler, ayrıca Taşkın kardeşe TÜRK-İŞ ile ilgili gereken bilgiyi vermişlerdir.

Bu arada TÜRK-İŞ Dergisinden sitayişle bahseden Taşkın, bilhassa Derginin «Kıbrıs'dan Haberler» sayfası ile ilgilenmiş ve bu konuda yardımlarını esirgemeyeceğini bildirmiştir.

5 Ekim Cumartesi günü Teksif Sendikası'nın Genel Kurul Toplantısına misafir olarak katılan Taşkın Kongrede bir konuşma yapmıştır.

Toplu Pazarlık

Toplu pazarlık masasına oturanlar artıyor

Toplu Pazarlık, Grev ve Lokavt Kanunu'nun kabulünden bu yana çok kısa denebilecek bir zaman geçmesine rağmen, işçi teşekküllerimiz, toplu pazarlık konusunda başarılı örnekler vermeğe başlamışlardır. Toplu Pazarlık çalışmalarının uygulamasında görüle nbazı aksaklıklar, Türk-İş'in görüşlerine uygun şekilde halledilmekte ve olumlu sonuçlar alınmaktadır.

Uzun süredir bu konuda ön çalışmalar yapan bazı sendika ve federasyonlarımız, hazırlıklarını bitirmişler ve işverenlerle pazarlığa oturmuşlardır.

Bu konuda son yapılan çalışmaları kısaca özetliyoruz:

Harp-İş Federasyonu

5 Ekim günü yapılan bir toplantıda, Harp-İş Federasyonu toplu sözleşme ekibi ile Millî Savunma Bakanlğıı adına altı kişilik bir kurul, pazarlık masasına oturmuşlardır. Harp-İş'in toplu sözleşme ekibinde, bizzat Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, Harp-İş Federasyonu Başkanı Ethem Ezgü, Ankara Harp-İş Sendikası Genel Sekreteri Sait Şuvak hazır bulunmuşlardır.

Toplantı başkanlığına oybirliğiyle, Kurmay Albay Şefik Akın seçilmiş ve toplantı, Akın'ın veciz bir konuşması ile açılmıştır. Daha sonra Halil Tunç'ta bir konuşma yapmş ve görüşmelere geçilmiştir.

İkinci toplantı tarihi, taraflarca 7 Kasım olarak belirlenmiştir.

Tarım İşçileri, Devlet Üretme Çiftlikleri

Türkiye çapında örgütlenmediği halde, işverenle toplu pazarlık masasına oturmak isteyen Türkiye Üretme ve Yetiştirme İşçileri Sendikası'nın bu dileği, Tarım ve Çalışma Bakanlıkları tarafından olumlu karşılanmıştır.

Sendika yöneticileri ile bakanlık yetkilileri, pek yakında toplu pazarlık masasına oturacaklardır.

Maden-İş Federasyonu, Maden ve Kömür İşletmeleri

Türkiye Maden İşçileri Federasyonu da, 275 sayılı kanun uyarınca, metal madenleri işkolu esasına göre,, çeşitli işveren teşekkülleri toplantıya çağırmıştır. Bu teşekkülleri toplantıya çağırmıştır. Bu teşekküller, Etibank İşveren Sendikası, İstanbul Maden İşletmeleri İşveren Sendikası, Divrik Demir Madeni, Tokat Antuan Madedeni ve Emet Boraks madeni işverenleridir. Bu işverenlerle yapılan ilk toplantıda bir ön anlaşma imzalanmıştır. 30 Ekim tarihinde esas anlaşmanın müzakeresine geçilecektir.

Dönüş

Amerika'daki Türk sendikacıları yurda döndü

Üç ay süre ile Amerika'da sendikacılık eğitimi görmeğe giden Türk sendikacıları, geçen ayın 17 sinde yurdumuza dönmüşlerdir. Türk-İş Genel Sekreter Yardımcısı Kaya Özdemiroğlu'nun başkanlığındaki sendikacılarımız, St. John Kolleji'nde altı hafta süre ile sendikacılık eğitimi görmüşlerdir. Bu seminerler arasında, Washington'a giden Türk sendikacıları, burada da, Amerikan İşçi Federasyonu (AFL - CIO) yöneticileri ve Hükûmet temsilcileriyle de çeşitli görüşmeler yapmışlardır.

Daha sonra New - York'a geçen işçilerimiz, burada, Metal Sanayii İşçi Birliği yöneticileri ve Michigan'daki Detroit kentinde de Birleşik Otomobil İşçileri İşçi Federasyonu yöneticileriyle görüşmüşler ve Ford Fabrikaları işçilerini, işyerlerinde ziyaret etmişlerdir.

Dönüşlerinde Chicago'ya da uğrayan işçi temsilcilerimiz, kalan zaman içinde teşkilâtlanma konusunda eğitim faaliyetinde bulunan bir sendikacılık okulunda olumlu çalışmalar yapmışlardır.

Centilmenlik

Toplu Sözleşme düzeninde olumlu bir adı :

Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt düzenine girdiğimiz günden butarafa Kamu Sektörü ile İktisadî Devlet Teşekküllerinde çalışan işçilerle, işverenler arasında yapıcı bir görüşle Toplu Sözleşme müzakerelerine başlanmış bulunmaktadır. İşveren müesseseler müzakereler münasebetile ileri bir görüşle Konfederasyonumuz aracılığını istemekte ve Konfederasyona yaptıkları müracaatla bir nevi centilmenli kanlaşması yapmak istemektedirler. Gelecekte çalışma hayatımızın müsbet vesikalarından birisi olarak tetkik edilecek olan bu müracaatlardan birisini aynen yayınlamaktan zevk duyuyoruz.

Topluluğumuza dahil iş yerlerinde yapılacak toplu iş sözleşmeleri müzakerelerinin, her bakımdan karşılıklı anlayış havası içinde devamını temin etmek, gerek işçi ve işveren ve gerekse memleket menfaatlerine en uygun kararların alınabilmesini sağlamak maksadiyle, iş yerlerimizi müşetereken ilgilendiren prensip konularının ve genel hükümlerle ilgili hususların bidayeten sayın Konfederasyonunuz ile müzakere edilerek bir görüşe varılmasında teşekkülümüzce fayda mülâhaza olunmaktadır.

Bu şekilde Sayın Konfederasyonunuzla teşekkülümüz arasında varılan anlaşmanın her iki tarafa bağlı Müessese ve Sendikaların kanunla sağlanmış olan toplu iş sözleşmesi hak ve hürriyetini kısıtlamıyacağı ve sadeie bir görüş ve tavsiye mahiyetinde olacağı tabii bulunmakla beraber, müzakere ve anlaşmalara ışık tutacağı ve dolavısiyle yardımcı olacağı muhakaktır.

Sayın Konfederasyonunuzca da uygun görüldüğü takdirde, toplantı gün ve mahallini kararlaştırmak üzere yetkili bir temsilcinizin ismen bildirilmesini rica ederiz.

Saygılarımızla

SÜMERBANK

Genel Müdürlük

Yayın

Türk-İş yayımlarına yenileri ekleniyor

Türk-İş, Türk İşçisi'nin eğitimi yolunda yayım yolu ile yaptığı çalışmalara hızla devam etmektedir. Bu cümleden olmak üzere, yapılan son çalışmalar sonucu iki yeni kitap hazırlanmıştır. Bu kitaplar hakkında kısaca bilgi vermeyi faydalı buluyoruz:

«TÜRKİYE'NİN EKONOMİK - SOSSOSYAL DURUMU» adını taşıyan kitap, ülkemizin, plânlı kalkınma devrinde ve öncesindeki genel ekonomik - sosyal durumunu, istatistik bilgiler ve şemalarla özetlemektedir. Bu kitabın basılmasına başlanmıştır.

«SENDİKA TEMSİLCİSİ VE GÖREVLERİ» adını taşıyan kitapçık ise, yeni düzen içinde sendika temsilcilerine düşen görevlerin önemi ve fonksiyonunu esaslı şekilde belirlemektedir. Bu kitap, basılmış ve teşkilâtımıza dağıtılmıştır.

DÜNYADAN HABER

ADEN

Aden Petrol İşçilerine Grev Hakkı Tanındı.

Bazı haller hariç, grev hakkından mahrum olan petrol işçileri, Adem SHELL Şirketi ile Petrol İşçileri Federasyonu arasında yapılan müzakerelerden sonra, hakları tanınmış ve bundan böyle işçilerin bütün hallerde grev yapmak hakkı tanınmıştır. Toplu pazarlık sonunda işçilere grev hakkı yanında, gelirlere yüzde on nisbetinde bir zam, 35ğ TL. lik bir kira bedeliyle senelik Bedelli İzin)9 -13 gün ve 600 TL.) de tanınmıştır.

NİJERYA

İçtimaî Kalkınmada Gösterdiği Gayretten Dolayı ICFTU Nijerya'yı Tebrik Etti.

Beynelmilel İşçi Federasyonu Genel Sekreteri Ömer Becu, göndermiş olduğu telgrafta, Nijerya Cumhurbaşkanı Namdi Azigiwe'yi, ileri görüş ve içtimaî kalkınmada gösterdiği gayret ve müsbet hareketlerinden dolayı tebrik etmiş, hür sendikacılığın Nijerya'da gelişmesi yolunda yardımlarından dolayı kendisine olan şükranlarını belirtmiştir.

Aynı zamanda ileri görüşle, demokratik anlayış içinde sendikalar kurmak yolunda azimkâr çalışmalarından dolayı Nijerya Birleşik İşçi Konseyi'ne de dünya hür sendikacılık adına duyduğu sevinci belirtmiştir.

AVUSTURYA

Sendikalar Tarafından Faal İnsangücü Tutumu Görüşüldü

17 — 18 Eylül 1963 tarihlerinde Viyana da tertibedilen Beynelmilel Sendikalar Faal İnsan Gücü Politikası Seminerine A.B.D. Kanada, ve onbeş Avrupa Devletinden 40 Sendika temsilcisi katılmıştır.

Avusturya Sendikalar Konfederasyonu Yürütme Kurulu üyesi Mr. Albert BUSSTA'nın başkanlığındaki toplantı da dokuz ayrı rapor sunulmuş ve görüşülmüştür.

Mr. BAKKE (ABD) faal insan gücü politikası hakkındaki çeşitli görüşleri ve bunların genel ekonomik politikayla münasebetlerini or taya koymuştur.

İtalya, İsverç, Fıransa, İngiltere, A.B.D. gibi tamamen fark insan güçü politikaları ve metodlara sahip devletlerin durumları beş ayrı rapor halinde eleştirilecektir. Avrupa Ekonomik Birliği Sosyal İşler Genel Müdürlüğünden Mr. BEDIEU, EEC (Avrtpa Ekonomik Konseyi) politikasını bu toplantıda izah etmiştir.

ISPANYA

İspanyol Grevcileri Arasında Tevkifler Devam Ediyor.

Ispanya'da Gijon yakınlarında Camocha kuyusunda çalışan otuza yakın işçi 16. Eylül 1963 tarihinde, grev kışkırtıcılığıyla suçlandırılarak tevkif edilmişlerdir. Grev Asturias bölgesinde 20 Temmuzdan bu yana devam edegelmektedir. Tevkif edilenlerden onsekiz tanesi polisteki sorgularını müteakip serbest bırakılmışlar, fakat diğer oniki madenci grevin elebaşları olarak Gijon hapishanesine gönderilmişlerdir. Bundan önce Ağustos içinde ve Eylül başlarında en az kırk işçi Asturias bölgesinde grevle ilgili olarak tevkif edilmişti.

TUNUS

Afrikalı Sendika Liderleri Tunus'ta Toplanıyorlar.

TUNUS (PRS)...Tunus'ta 7-8 Ekim tarihlerinde ICFTU Yürütme Kurulu'nun Afrika Bölge Teşkilâtı 5. Toplantısında, Afrika seviyesinde bir sendika birliği ve ICFTU ile Afrika Sendikalar Teşkilâtı münasebetlerinin kuvvetlendirilmesi, müzakerelerin ana hatlarını teşkil edecektir.

Toplantıya Nijerya'lı Al Haji H.P. Adebola başkanlık edecektir. Aynı zamanda M. Ben Ezzedine (TUNUS), C. Lubembe (KENYA), H.N. George Stone (SIERRA - LEONNE), M. Jallow (GAMBIA), A. L. Kithima (KONGO - LEOPOLWILLE), L. Borba Nİ'JERYA), S. NKOLOKSKA (NYASALAND) nın da bu toplantıya katılması beklenmektedir.

EKVATOR

ICFTU Ekvator'da Sendika Haklarının Sınırlandırılmasını Protesto Etti.

Beynelmilel İşçi Federasyonu Genel Sekreteri Ömer BECU, İhtilâl Konseyi Başkanına çektiği telgrafta, Demiryolları İşçi Federasyonu ve diğer İşçi teşekküllerinin haklarının derhal iadesini talep etmiş ve bu gibi hareketlerin hür sendikacılık anlayışını baltaladığını ifade etmiştir. Ayrıca Ekvator Nakliye İşçileri Federasyonu, hükümetin demiryolları işçi sendikalarına olan tutumunu şiddetle tenkit ve protesto etmiştir.

BELÇİKA

Ayakkabıcılar Grevi Sona Erdi.

7 Ağustos 1963 de BORINAGE Bölgesinde başgösteren Belçika ayakkabı işçilerinin grevi 1,5 aylık bir sürenin sonunda sendikacılarla, işverenlerin bir anlaşma imzalamasıyla son bulmuştur. Grevciler 30 Eylül 1963 tarihinde iş başı yap-

mışlardır' İmzalanan anlaşmaya göre saat ücretlerinde 40 kuruşluk bir artış olmaktadır. Şöyle ki; 1 Ekim 1963 tarihinden itibaren asgari saat ücretleri, erkek işçilerde 7.000 TL., kadn işçilerde 1.00 TL. olarak ayarlanmıştır. Bu arada sene sonu ikramiyesi (mutlak 1500.00 TL. .erkek, 1260 TL. kadın işçilere) ödenecektir. «Öte yandan sekiz senesini dolduran işçilerin senelik izinlerine de iki gün ilâve edilecektir.

DOMİNİK

ICFTU Domonik'teki Durum Hakkında Derhal Harekete Çekilmesini İstiyor.

Amerikan Devletleri Teşkilâtına gönderdiği bir yazıda ICFTU Genel Sekreteri Ömer Becu, Domonik Cumhuriyeti'nde demokratik müesseselerin tekrar kurulması hakkında gerekli tedbirlerin derhal alınmasını talep etmiştir. Becu'nun OAS (Amerikan Devletleri Teşkilâtı) Genel Sekreteri senyor Mora'ya yolladığı telgrafın metni şudur.

«...... Domonik Cumhuriyeti'nde vûkû bulan Hükümet darbesi, bir nesil boyu süren zulüm devrine son vermiş olan demokratik rejimi saf dışı ederken, dolayısıyla bu hal hür sendikacılık hareketine de, Uluslararası Hür Sendikacılığa da büyük bir darbe indirmiştir. Amerikan Devletleri Teşkilâtı'ndan tekrar demokratik müesseseler kurulması ve insan haklarının korunması için derhal harekete geçmesini rica ve talep ederiz.

KONGO

Kongo Sendikaları İşçilere Zam Yapılmasını İstiyor.

Hükümetçe tesbit edilmiş işçi aylıkları, Kongo'da bu gün piyasadaki fiat yükselişini karşılayamamaktadır. Bu konuda söz alan Kongo Hür Sendikalar Federasyonu Genel Sekreter Yardımcısı Mr. Albert MAVUNGU, Kongo Çalışma Bakanlığı İşçi Kontrolörlerine çatmış, ya işçi ücretlerine zam veya fiatlarda dondurulma teklifinde bulunmuştur.

1 Eylül 1963 tarihinde yaptığı basın toplantısında, Kongo İşçi Sendikaları Federasyonu Katanga Bölgesi temsilcisi Mr. MWELA işverenlere çatmış, işçerenlerle işçiler arasındaki münasebetlerde, işverenleri, kalifiye işçileri Avrupa kalifiye işçileri gibi yüksek seviyede tutmalarını istemiştir.

BOLİVYA

Bolivya Maden İşçilerinin Grevi Sona Erdi.

Millî Maden Federasyonu tarafından Catavi madenlerinde 1 Haziran 1963 te, COMİBOL Maden işletmeciliğine karşı, sebepsiz işten çıkarılan bin kadar işçinin haklarını korumak amacıyla ve şirketin bu hareketini protesto mahiyetinde başlatılan grev nihayet son bulmuştur. Comibol işletmeciliği Bolivya'nın yegane maden işletmeciliği olup maden ocakları bu şirket tarafından işletilmektedir. Comibol İşletmeciliği, grev sonunda işten çıkarılanları tekrar işe aldığı gibi, maznun işçilere maddî kayıplar olan 7000 er liralık bir yardım da yapmayı taahhüt etmiştir.

YUNANİSTAN

Asgari ücretlerin millî seviyede % 10 arttırılması isteniyor.

GSEE'nin İdare Heyeti, Yunan Hükümetine işçi sınıfını bugün çok meşgul eden ve bugünkü şartlar dahilinde giderilmesi mümkün olan hususları sunmuştur.

Asgari ücretlerin milli seviyede % 10 nisbetinde arttırılması, emeklilik maaşlarının yükseltilmesi, işkolu esasına göre imzalanan toplu sözleşmelerin çoğalmasının sağlanması, hakem kararlarının tam manâsile yürütülmesi ve yürürlükdeki iş kanunlarının tam manâsile tatbiki zikredilen hususlar arasındadır. Diğer taraftan, GSEE İdare Heyeti 1962 Haziranından itibaren imzalanan toplu sözleşmeleri feshederek, yeni anlaşmaların yapılması için görüşmelere başlanılmasını talep etmiştir. Yukarıdaki hususlarda hükümetle görüşmeler devam etmektedir.

YENİ ZELANDA

Yeni Zelanda İşçileri de Nükleer denemelere karşı.

Yeni Zelanda İşçi Federasyonu, Fransa'ya, Pasifik Okyanusunda nükleer denemelere devam ettiği takdirde, ekonomik boykot ilan edeceklerini açıklamıştır. Bu karar Federasyonun 9 Eylül 1963 tarihindeki toplantısında kabul edilmiştir. İcap ettiği takdirde Yeni Zelanda İşçi Federasyonu, Fransa'nın bu denemelerine karşı, Avusturalya İşçi Federasyonu ile birleşip cephe

AMERİKA

IFPW Yakın Doğu ve Kuzey Afrika Sendika Kursu...

Los Angeles U.C.L.A. Üniversitesi ile işbirliği sonunda IFPW, Sendikal çalışmalar üzerinde bir kurs hazırlamıştır. Kaliforniya eyaletinin Los Angeles şehrinde yapılaiak bu kursa Mr. Curtis J. Hogan Başkanlık edeiektir. Yakın Doğu ve Kuzey Afrika petrol ve kimyevi madde işçileri sendikaları üyelerinin tanışacağı ve yeni teknikler öğrenecekleri bu kursda, çalışmaların bilhassa işçi ihtiyaçları ile, genel ekonomide petrol endüstrisinin rolü ve sendikaların önemi üzerinde durulacağı anlaşılmıştır.

Altı haftalık bu kursa iştirak edecek sendikacıların arasında M. S. Basharian, Aden; Meddahi Abdullah, Cezair; İbrahim Hadi, Suudi Arabistan; BsHara Davut, Lübnan; Alı Seyit Ali, Mısır'ın bulunması, ilgilileri İngilizce kitap yanında, bir de Arapça broşür hazırlamaya zorlamaktadır.

Misafir sendikacılar, IFPW'nin Denver, (Colorado) deki ana merkezini ziyaret ettikten sonra, kurs hitamında, Washington ve New York üzerinden memleketlerine avdet edeceklerdir.

JAPONYA

Asya'lı sendikacılar, Okinawa'da toplanıyorlar

Önümüzdeki ay içinde, Japonya nın Okinawa kentinde büyük bir işçi toplantısı yapılacaktır. Sosyal ve ekonomik alandaki birçok prob lemin halli ve teşkilâtlanma mese leleri üzerinde cereyan edecek olan toplantıya, 13 ülkeye mensup 200 sendikacı katılacaktır. Bu sen dikacılar, 6,5 milyon işçiyi temsil etmektedirler.

Toplantının başkanlğını Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (ICFTU) Doğu Asya Bölgesi Temsilcisi Etsuro Hori yapacaktır. Öte yandan, ICFTU Genel Sekreteri Ömer Becu'nun da toplantıya katılacağı öğrenilmiştir.

KARAİBLER

Sendika zarargören işçilere maddî yardım yapıyor

Sendikalar, Trinidat ve Tobago şehirlerinde tayfundan zarar gö ren işçilere maddî yardım yapmak yolunda karara varmışlardıı. Böylelikle, geçen ay, birçok işçinin evsiz kalmasına sebep olan korkunç tayfunun zararlar, kısmen de olsa ka patılmş olacaktır. Yapılacak olan maddî yardımın miktarı, işçi başı na 7 bin Türk lirası karşılığı nakit para olarak tesbit edilmiştir.

Öte yandan, evsiz kalan işçilere, evlerini onarmalaı için yevmiyeli izin verilmesi, ihtiyaç hissedilen malzemenin sendikalar tarafından temini de bu yolda alınan kararlar arasındadır.

İspanyol İşçilerinin Tâbi Tutulduğu Vahşiyane Muamele Protesto Edildi.

ICFTU ve Uluslararası Hıristiyan Sendikalar Federasyonu tarafından, Uluslararası Çalışma Bürosuna (ILO) sunulan ortak bir yazıda, Ispanya'nın Asturias ve diğer illerinde yapılan grev hareketleri sırasında İspanyol makamlarının insan haklarını çiğnemeleri ile ilgili tamamlayıcı bilgi verilmektedir. Bu yazıda İspanyol makamları tarafından işçilere reva görülen tevkifler, vahşiyane muamele ve işkenceler, delilleriyle bildirilmektedir. Bu bilgi güvenilir kaynaklara ve İspanya'da saklı bir şekilde faaliyette bulunan İspanyol İşçileri Federasyonundan alınan bilgilere dayanılarak verilmektedir.

OECO Konseyi Mr. Michail Saul HARRIS'i Genel Sekreterliğine Tayin Etti.

OECD (Uluslararası İktisadî İşbirliği ve Kalkınma Teşkilâtı) Konseyi 30 Eylül 1963 tarihinden itibaren Mr. Michail Saul HARRİS'i OECD Genel Sekreterliğine tâyin etmiştir.

Konsey aynı zamanda Mr. Jean COTTIER'in Genel Sekreterlik Asistanlığı görevlerini uzatmış ve Mr. John C.R. Row'u üçüncü Genel Sekreter asistanlığına atamıştır. Genel Sekreterlik görevini 1961 Auğstosundanberi yürüten Mr. Charles W. ADAIR Jr., 18 Eylül 1963 tarihinde emekliye ayrılacaktır. Konsey Mr. Charles W. ADAIR Jr. e gönderdiği mesajda, kendisinin geçmişteki hizmetlerine şükranlarını bildirirken ilerisi için de sonsuz başarılar dilemiştir.

İyi Bir Üyelik vasfı üzerine Ömer Becu'nun konuşması

Hindistan İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (INTUC) Jaipur'da yapılan 14 üncü yıllık kongresinde hazır bulunan ve bir konuşma yapan ICFTU (Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu) Genel Sekreteri Ömer Becu, 2,5 milyon işçiyi temsil eden INTUC'ın ICFTU bünyesindeki durumunu izah etmiş, İşçi hareketleriyle ilgili birçok mevzua temas etmiştir.

Ömer Becu, bu konuşmalarında özetle şöyle **demiştir**:

«Milletlerarası Hür Sendikalar Konfederasyonu olarak iyi bir üyeden ne bekliyoruz? Bu bir kimsenin her zaman sorabileceği bir sualdir. Ben bunu üç başlık altında cevaplandırıyorum. İşçiye karşı mesuliyet, memlekete karşı mesuliyet ve nihayet milletlerarası mesuliyet... Bu ilk önce işçilerine söz hakkı vererek kendi teşkilâtı içinde demokrasiyi köklendirmektir. Bu arada bugün dünyada en mühim ve en büyük siyasî liderlerden biri, Birleşik Amerika Başkanı Kennedy'nin bir beyanatını sözlerime ekleyebilirim. Bu mesajda Kennedy Amerika'nın en büyük sendikalarından birisi olan 1 milyon üyeli Milletlerarası Makinistler Teşkilâtına hitabetmekte ve «Bu memleketin hoş tarafı da fevkalâde muvaffakiyetlerin hükûmetten veya yukarıdan aşağıya değil de aşağıdan yukarıya doğru gelmiş olmasıdır.» demektedir. Yani, işçiler ve sendikalarından. Ekonominin dayanabildiği endüstriyel bakımdan gelişmiş memleketlerde sendikalar kısa zamanda işçileri için olağanüstü şeyler elde etmişlerdir.»

KIBRISTAN HABERLER

TÜRK İŞÇİLERİNİN PROBLEMLERİ

Türk İşçisinin bugünkü problemlerinin neler olduguna dair «Nacak» gazetesinin bir sorusu, Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Fedarasyonu **Genel Sekreteri Necati Taşkın ve İcra Komitesi Üyesi Tuğrul Hilmi tarafından cevaplandırılmıştır.**

«Nacak» gazetesinin sorusunu cevaplandıran Genel Sekreter Necati Taşkın Türk işçisinin karşılaştığı **sayısız problemlerin bir çırpıda ve teferruatına inilmeden izahının yetersiz olduğunu söylemiş ve baş**lıca üç konu üzerinde karşılaşılan **problemleri açıklamıştır. Meslekî eğitim, mesken meselesi, işçilerinin gelecekteki pıoblemleri üzerinde duran Genel Sekreter, meslekî eğitim konusunda, işçilerimizin sanat** kabiliyetini arttıracak herhangi bir **tertibatın mevcut olmadıgını kaydemiş ve işçimizin sanat kabiliyeti arttıkça gelirinin de o nisbette artacağını açıklamıştır.**

İşçilerin çoğunun şikâyetlerinin başında mesken derdinin geldiğini tebarrüz ettiren Taşkın, işçilerin aldıkları ücretten ödedikleri kira bedelinin gayet yüksek olduğunu ifade etmiş ve şunları eklemiştir:

«İtiraf etmek lâzımdır ki, hükûmetin inşa ettirmiş olduğu işçi evlerinin, az gelirli işçilerimiz tarafından aylık ödeneklerle satın alın**ması imkânları gayet dardır.»**

Genel Sekreter, izahatına devamla, birçok müesseselerde çalışan işçilerimizin hizmetlerinin sona ermesi ve işlerinden çıkarılmaları ve bu sebeblerden ötürü iş bulmamaları halinde işçilerin mağduriyete uğramakta olduğunu açıklamış ve Sosyal Sigorta Kanununun bu gi**bi hallerde bahşettiği istifadelerin kifayetsiz olduğunu kaydetmiş ve şunları eklemiştir: «Üzülerek belirtmek gerekir ki, Hükûme müteaddit vaadlerine rağmen, işçilerin hizmetlerini teminat altına alacak kanunu çıkarmaği geciktirmektedir.»**

Aynı konu etrafında gürüşünü açıklayan Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Fedarasyonu İcra Komitesi üyesi ve CYTA Türk Müstahdemler Birliği Sekreteri Tuğrul Hilmi, işçi problemlerinin, genel olarak mensup bulunduğu toplumun problemlerinden farklı olmadığını, ancak Türk işçisinin toplumumuzun bünyesinde teşkilâtlı bir zümre olması hasebiyle bazı hususiyetleri arzettiğini kaydetmiş ve şunları eklemiştir: «Çarşımzın canlandırılmasında işçinin rolu takdir olunamamıştır. İşçi müstakil değil, müstehliktir.»

Satın alma gücü kısır olan bir zümrenin sosyal bir dava arzettiğini **ifade eden Tuğrul Hilmi, işçilerin devamlı iş sahasında mahrum olduklarını kaydetmiş ve şöyle demiştir: «Her insan gibi o da istik**balinden emin olmak, mensubu bulunduğu toplum içinde bir parazit gibi değil, hür ve şerefli bir eleman olarak yaşamak ister.»

Tuğrul Hilmi, işçilerimiz arasında henüz sendikalaşma fikrinin tamamen yerleşmediğini söylemiş ve şunları eklemiştir: «İşçi insan ile değil, alnının teri ve pazusunun gücü ile kazandığı hayatı Birliği ile garanti altına alır. Alnı açık, karnı tok, ruhu rahat bir insan, işçi olsun çiftçi olsun veya memur olsun, eminim, mensubu bulunğu toplum için sosyal bir problem değil, sosyal bir avantajsağlar.»

OTEL İŞÇİLERİ MESELESİ ÇIKMAZDA

Otel işçileri ve müstahdemleri için hazırlanmakta olan Çalışma Münasebetleri Nizamnamesinin müzakeresi için Çalışma ve Sosyal Sigorta Bakanı Tassos Papadopulos'un başbakanlığı altında toplanan İşçi Danışma Kurulu durumu etraflıca incelemiştir.

Toplantıda başlıca konuyu teşkil eden «Mesaî Saatleri» fikir ayrılığı, üç saat devam eden toplantı sırasında bir hâl çaresine varılmamış ve tarafların yazılı olarak isteklerini Bakan bildirmelerin istenmiştir. Meselenin halli Bakanın kararına bırakılmıştır.

Çalışma Bakanının vereceği karar üzerine anlaşmaların nihaî bir sonuca varacagı bildirilmektedir.

TAZMİNAT KANUNU

Ağon isimli bir Rumca dergisi yayınlanan yazısında Kıbrıs Çalışma ve Sosyal Siyorta Bakanı, Hükûmetin makûl sebep gösterilmeden işlerinden uzaklaştırılmaları müstahdemlerin hizmet senelerinin korunmasına matuf bir kanun geçirmek kararını yürürlüğe koymağa azimli olduğunu açıklamıştır.

Daha önce de akıllandığı gibi, söz konusu kanun tasarısı, sendikaların o zaman tasarısı hakkında görüşlerini bildirmelerine rağmen 1961 yılından beri askıda bulunmakta ve tasarının bir an önce kanunlaşmasını isteyen sendika taleplerine karşılık olarak işverenlerin tasarıya muhalefet ettikleri bildirilmektedir.

Uzun bir süreden beri, askıda bulunan Sosyal Sigorta Kanunu tadillerinin de Reisicumhur Makarios'un 1962 Cumhuriyet gününde yaptığı «Beş yıllık kalkınma plânı» ile ilgili konuşmasında en erken bir zamanda ele elınacağına dair vaadine rağmen henüz nihaî bir şekle sokulmaması işçi çevrelerinde şüphe uyandırmaktadır.

Yaptığı açıklamadan sonra hazır olan Tazminat Kanunu Tasarısı hakkında Çalışma ve Sosyal Sigorta Bakanının takip edeceği hareket merakla izlenmektedir.
reket merakla izlenmektedir.

ÇALIŞMA MÜNASEBETLERI ANLAŞMASI İMZALANDI

Halil Mustafa Çavuş ve Şirketi ile Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Fedarasyonu arasında 19 Eylül, 1961 tarihinde imzalanan Çalışma Münasebetleri anlaşmasının yürürlük süresi iki yıl daha uzatılmıştır.

Yeniden imzalanan anlaşmada ithâl edilen hususlar arasında işçilerin üçretlerine zam yapılması ve dini ve milli ödenekli günlerinin artırılması da bulunmaktaydı.

Tarihte İşçi Köşesi

Vid påmönstringen af Sjökaptenen [illegible]

Besättning har [illegible] som är [illegible] år gammal, hemma i [illegible] samt ogift, aflagt följande Ed:

Jag [illegible] lofvar och svär, vid Gud och Hans Heliga Evangelium, att jag städse skall vara min rätte Konung, den Stormäktigste Furste och Herre, CARL XV, Sveriges, Norriges, Göthes och Wendes Konung, samt det kongl. Huset huld och trogen. Jag skall och med lif och blod försvara det Konungsliga väldet samt Rikets Ständers fri- och rättigheter: allt i öfverensstämmelse med Rikets Grundlagar, dem jag till alla delar skall lyda och efterkomma.

Dernäst vill och skall jag i alla mål ställa mig till hörsam och underdånig efterlefnad Sveriges Sjölag och det för Svenska Coopvardie-Skeppare och Sjöfolk utfärdade Reglemente, af den 30 Mars 1748, samt hvad än vidare redan är, eller framdeles kan blifva om Svenska Sjöfarten stadgadt och förordnadt, såsom och i synnerhet utomlands ej gå utur min antagna samt vid utmönstringen antecknade tjenst, och blifva utur Riket borta, utan ofelbart vara vederbörande Skeppare hit till riket tillbaka följaktig.

Detta lofvar jag på heder och samvete hålla.

Så sant mig Gud hjelpe till Lif och Själ!

Hvarföre detta bevis lemnas med vederbörlig underskrift och Sigill.

Göteborgs Sjömanshus d. [illegible] 1863.

Bugünkü hizmet akdinin öncüsü alan ve fotografı yanda görülen vesika bundan yüzyıl önce Norveç denizcilerinin işverenlerle yaptıkalrı hizmet akdinin bir kopyasıdır.

O senelerde denize açılan gemiler altı aylık süreler için böyle bir sözleşme imzalamak mecburiyetinde idiler. Bu süre içinde denizciler gemiyi hiçbir surette terk edemezlerdi.

İyi ve kötü taraflarına rağmen Sendikacılık ve Toplu sözleşme müessesesinin Norveç'te bir asır önce başladığı bir hakikattır.

(Vesikada görülen tarih 14 Mart 1863'tür.)

SENDİKA

BİRLİK KUVVETTİR

İŞÇİNİN KUVVETİ SENDİKADIR

Sendikaya Katılın

Sendikalar Kurmaya Yar dım Edin